

HOME OFFICE

NEXTECH

- 9 PREDPOVEDÍ O SVETE PO KORONAVÍRUSE
- VRÁTIME SA DO NORMÁLU?
- BUDEME POTREBOVAŤ KARTU IMUNITY?
- AKO ZARÁBAŤ PENIAZE Z DOMU
- AKO ZRKADLIŤ OBRAZOVKU SMARTFÓNU NA TV
- TECHNO BUDÚCNOŠŤ S ROBOTMI A AI BUDE BLIŽŠIE
- VEĽKÝ BRAT NA PRACOVISKU

- DIAĽKOVÉ MERANIE TEPLoty
- ANKETA: BUDÚCNOŠŤ HOME OFFICE PO SKONČENÍ PANDÉMIE
- 6 KROKOV NA BEZPEČNÝ HOME OFFICE
- DMS SI S HOME OFFICE ROZUMIE
- PANDÉMIA PRÍNÁŠA REVOLÚCIU DO VZDELÁVANIA
- NAJLEPŠIE APLIKÁCIE NA CVIČENIE ZADARMO

VRÁTIME SA DO NORMÁLU?

» Aby sa zastavilo šírenie koronavírusu, musíme radikálne zmeniť takmer všetko, čo robíme: ako pracujeme, cvičíme, spoločensky žijeme, nakupujeme, staráme sa o svoje zdravie a o členov rodiny, učíme svoje deti.

Všetci chceme, aby sa veci rýchlo vrátili do normálu. No väčšina si zrejme neuvedomila, že veci sa nevrátia do starých kofajíc po niekoľkých týždňoch či mesiacoch. Niektoré sa tam nevrátia už nikdy.

Krajiny si teraz vynucujú sociálny odstup, aby sa spomalilo šírenie vírusu tak, aby počet chorých osôb nespôsobil kolaps systému zdravotnej starostlivosti, ako to bolo v Taliansku. To znamená, že pandémia sa musí udržať na nízkej úrovni, kým Covid-19 neprekonať dosť ľudí na to, aby sa vytvorila kolektívna imunita, alebo kým sa nevyvinie účinná očkovacia látka.

Ako dlho to bude trvať a aké drakonické budú spoločenské obmedzenia? V Číne sa to po šiestich týždňoch izolácie začalo zmierňovať a v súčasnosti je výskyt choroby veľmi nízky. No neskončilo sa to úplne. Pokiaľ má niekto na svete vírus, ochorenie môže bez prísnych kontrol kedykoľvek opäť prepuknúť. Správa vedcov z Imperial College London navrhuje riešenie: zaviesť extrémnejší sociálny odstup zakaždým, keď počet prípadov prijatých na jednotky intenzívnej starostlivosti (JIS) stúpne, a uvoľniť obmedzenia, keď ich počet klesne.

Čo je vlastne sociálny odstup? Všetky domácnosti obmedzia kontakty mimo domácnosti alebo pracoviska o 75 %. To však neznamená, že sa nebudete stretávať s priateľmi štyrikrát týždenne, ale iba raz. Znamená to, že urobíte všetko preto, aby ste minimalizovali spoločenské kontakty a celkovo ich znížili o 75 %. Vedci dospeli k záveru, že sociálny odstup a zatváranie škôl by malo byť v platnosti približne dve tretiny času (zhruba dva mesiace, potom jeden mesiac uvoľnenia), kým nebude k dispozícii vakcína, čo bude trvať najmenej 18 mesiacov.

Podľa modelu vedcov aj tá najlepšia zmierňujúca stratégia (izolácia alebo karanténa chorých, starých a tých, ktorí boli vystavení vírusu, plus zatvorenie škôl) by bez sociálneho odstupu stále viedla k nárastu kriticky chorých ľudí. Keby sme aj zvýšili kapacity JIS, stále by chýbali ses-

try a lekári, ktorí by sa o každého postarali.

A čo tak uvaliť obmedzenia v jednej dávke asi na päť mesiacov? Ani to by nebolo dobré. Ak sa obmedzenia zrušia, pandémia znova prepukne, ibaže tentoraz v zime, čo je najhorší čas pre preťažené systémy zdravotnej starostlivosti. Navyše nejde o dočasné prerušenie obmedzení, je to začiatok úplne nového spôsobu života.

Život v stave pandémie

Z krátkodobého hľadiska najviac utrpia podniky, ktoré sa spoliehajú na veľké množstvo ľudí: reštaurácie, kaviarne, bary, nočné kluby, telocvične, hotely, divadlá, kiná, umelecké galérie, nákupné centrá, múzeá, hudobníci a iní umelci, športoviská (a športové tímy), organizátori konferencií, cestovné kancelárie, letecké spoločnosti, verejná doprava, súkromné školy, denné centrá starostlivosti.

Samozrejme, bude tu určitá možnosť adaptácie – telocvične môžu robiť online tréningy, vzniknú nové služby. Niektoré návyky sa môžu zmeniť – bude menej emisií z dopravy, viac miestnych dodávateľských reťazcov, viac chôdze a bicyklovanie. Veľa podnikov však zanikne a ani životný štýl v uzavretom priestore nie je dlhodobu udržateľný.

Ako teda budeme žiť v tomto novom svete? Dúfajme, že salepší systém zdravotnej starostlivosti o jednotky reagujúce na pandémiu, ktoré sa dokážu rýchlo pohybovať, aby identifikovali a potlačili ohniská skôr, ako sa začnú šíriť. Zvýši sa výroba zdravotníckych pomôcok, testovacích súprav a liekov. Bude síce neskoro na to, aby sme zastavili covid-19, ale pomôžu pri budúcich pandemiách. Nájdu sa aj kompromisy, ktoré nám

umožnia zachovať si zdanie spoločenského života. Divadlá znížia počet sedadiel na polovicu, stretnutia sa budú konať vo väčších miestnostiach s oddelenými stoličkami a teľocvične si budú vyžadovať, aby ste si vopred rezervovali cvičenia, aby sa nepreplnili.

Napokon obnovíme schopnosť bezpečne sa socializovať rozvíjaním sofistikovanejších spôsobov, ako zistiť, kto je rizikom choroby a kto nie je. Nevieme presne, ako bude vyzerať táto nová budúcnosť. Možno si však predstaviť svet, kde pri cestovaní budete musieť byť prihlásení do služby, ktorá sleduje váš pohyb prostredníctvom telefónu. Letecká spoločnosť by síce nedokázala zistiť váš pohyb, ale dostala by upozornenie, keby ste boli v blízkosti známych infikovaných ľudí alebo v ohniskách choroby. Pri vstupe do veľkých miest, vládnych budov alebo dopravných uzlov verejnej dopravy by platili podobné požiadavky. Tak ako nočné kluby požadujú preukázanie veku, v budúcnosti vás môžu požiadať o preukázanie imunity. Mohlo by ísť o identifikačný preukaz alebo nejaký druh digitálneho overenia prostredníctvom telefónu, ukazujúci, že ste sa už zotavili z nových vírusových kmeňov alebo boli zaočkovaní.

Takýmto opatreniam sa prispôbime rovnako, ako sme prijali prísnejšie bezpečnostné kontroly na letiskách po teroristických útokoch. Dotieravý dohľad bude daň, ktorú budeme musieť zaplatiť za základnú slobodu byť s ostatnými ľuďmi.

Skutočné náklady však budú ako obvykle znášať tí najchudobnejší a najslabší. Ľudia s horším prístupom k zdravotnej starostlivosti alebo ľudia žijúci v oblastiach s rizikom choroby budú odteraz častejšie vylúčení z miest a príležitostí ponúkaných pre všetkých ostatných.

Navyše ak neexistujú prísne určené pravidlá týkajúce sa hodnotenia rizika choroby u ľudí, vlády alebo firmy by si mohli zvoliť akékoľvek kritériá – ste vysoko riziková, ak zarobíte menej ako 50 000 dolárov ročne, žijete v rodine, kde je viac ako šesť ľudí, a pod. Tu sa otvára priestor na skrytú diskrimináciu.

Svet sa už veľakrát zmenil a znova sa mení. Každý z nás sa bude musieť prispôbiť novému spôsobu života, práce a vytvárania vzťahov. Môžeme len dúfať, že hĺbka tejto krízy nakoniec donúti krajiny, aby napravili spoločenské nerovnosti, ktoré spôsobujú, že veľké množstvo ich obyvateľov je také zraniteľné.

» ZDROJ: TECHNOLOGYREVIEW

BUDEME POTREBOVAŤ KARTU IMUNITY?

» Letecká spoločnosť Emirates je prvá z aerolínií, ktorá od 15. apríla vykonáva rýchle testy cestujúcich na covid-19 priamo v termináli medzinárodného letiska v Dubaji a poskytuje výsledky za 10 minút. Možno to považovať za „nový normál“. Keďže na vakcínu by sme si mali počkať najmenej 12 - 18 mesiacov, pravdepodobne bude potrebné predložiť doklad o neinfekčnosti na umožnenie vstupu na miesta, ako sú obchody, pracoviská, či na bohoslužby v kostoloch.

Čile sa nedávno stalo prvou krajinou, ktorá distribuuje „karty imunity“, aby sa ľudia mohli vrátiť do práce. Možno sme pri zrode globálnej certifikačnej karty alebo „pasu imunity“, či už fyzického, alebo digitálneho, ktorý preukáže spôsobilosť na vstup.

Niektorí si azda spomenú na film *Gattaca* z roku 1997, ktorý vykreslil strašidelnú víziu dystopickej budúcnosti, kde firemné roboty každý deň pred vstupom na pracovisko testujú moč alebo krv ľudí. Namiesto prístupovej karty vsunú pracovníci konček prsta do drážky, kde sa im vpichne do kože drobná ihla a odoberie sa malá vzorka krvi. Po rýchlom teste má zamestnanec povolený vstup do administratívnej budovy. Možno aj my sa poberieme podobným smerom.

Testovanie zamestnancov

V tlačovej správe aerolínií Emirates sa uvádza, že spoločnosť poskytne potvrdenie imunity cestujúcim do krajín, ktoré požadujú osvedčenia o teste covid-19. Dôkaz o neinfekčnosti však môžu požadovať nielen krajiny, ale aj zamestnávateľia či obchody. Amazon aj Walmart oznámili, že pri nástupe na pracovisko budú kontrolovať zamestnancom teplotu. Ďalšia spoločnosť Home Depot distribuovala zamestnancom teplomery, aby si mohli doma odmerať teplotu ešte pred odchodom do práce. Boeing po opätovnom otvorení svojho výrobného zariadenia v štáte Washington s 27 000 pracovníkmi začal pred každou zmenou kontrolovať, či sú zamestnanci v pohode a či nemajú horúčku. Podobný postup zrejme zavedú aj iní zamestnávateľia.

Hoci firmy majú možnosť vyžadovať od pracovníkov potvrdenie o spôsobilosti na službu, môže to byť nepraktické, pretože zdravotnícki pracovníci sú počas pandémie príliš zaneprázdnení na to, aby poskytovali takéto osvedčenia.

„Spôsobilosť na službu“ by sa mohla preukázať vytvorením osobného certifikačného preukazu „nemám covid-19“, ktorý by bol potrebný na urýchlenie opätovného otvorenia hospodárstva a mali by ho predložiť pracovníci, zákazníci či študenti.

Overovanie zákazníkov pred vstupom do obchodu

Niektoré obchodné reťazce vo svete, začali kontrolovať teplotu zákazníkov. Takýto postup by sa mohol uplatniť aj v kinách po ich opätovnom otvorení ako možnosť minimalizovať riziko pre návštevníkov.

Použiť by sa mohli aj iné opatrenia, napríklad skenovanie telesnej teploty pomocou počítačového videnia. No horúčka sama osebe nie je spoľahlivý ukazovateľ ochorenia covid-19. Niektorí jednotlivci totiž môžu byť asymptomatickí, prípadne mohli užít liek na zníženie teploty. Treba teda preskúmať aj ďalšie možnosti.

Apple a Google oznámili partnerstvo s cieľom umožniť používanie technológie bluetooth na sledovanie kontaktov s infikovanými v mobilných zariadeniach využívajúcich ich platformy. Ak niektoré krajiny či inštitúcie budú vyžadovať osvedčenie o neinfekčnosti, v budúcnosti by mohol byť elektronický certifikát naskenovaný pri vstupe.

Hoci odborníci hovoria, že podmienkou bezpečného otvorenia ekonomiky je zvýšenie počtu vykonaných testov, prekážku môže predstavovať nedostatok testov, ako aj náklady na časté a opakované hromadné testovanie. Ak sa budú testy denne vyžadovať počnúc zamestnancami hydinových fariem až po cestujúcich leteckých spoločností pri nástupe do lietadla, môžu v konečnom dôsledku zodpovednosť za testovanie prevziať súkromné firmy.

» ZDROJ: ONEZERO.MEDIUM.COM

AKO ZARÁBAŤ PENIAZE Z DOMU

» Zarábanie peňazí z domu nikdy nebolo také atraktívne ako počas pandémie koronavírusu, ktorá obmedzuje pohyb a ohrozuje príjmy. Dobrá správa je, že k dispozícii je veľa spôsobov, ako to robiť. Žiaľ, zatiaľ neexistuje jednoduchá schéma na rýchle zbohatnutie zo svojho gauča. Môžete však zarobiť značné množstvo peňazí, ak ste ochotní vložiť do toho čas a energiu. No neočakávajte náhle zbohatnutie po niekoľkých kliknutiach myšou. Ponúkame zopár nápadov, možno vás niektorý zaujme. Potrebujete iba počítač a pripojenie na internet.

Jedna z prác, ktoré môžete robiť z domu, je doučovanie. Portály ako **VIP Kid** (<https://www.vipkid.com/>) a **Verbling** (<https://www.verbling.com/>) vám umožňujú učiť angličtinu alebo iný jazyk prostredníctvom videohovoru, budete však musieť prejsť procesom automatického overovania.

Ďalšia činnosť, ktorá sa dá vykonávať z domu, je spracovanie údajov. **Amazon Mechanical Turk** (<https://www.mturk.com/worker>) ponúka množstvo úloh na zadávanie a spracovanie údajov. Siahajú od pomoci umelej inteligencie pri rozpoznávaní obrázkov až

po čistenie informácií vložených do online formulárov. Podobne funguje aj **Clickworker** (<https://www.clickworker.com/clickworker/>), ktorý umožňuje vykonávať niektoré úlohy zo smartfónu.

Z domu môžete pracovať aj ako osobný asistent – odpovedať na e-maily, telefonovať, robiť online výskum a pod. Podobne ako pri doučovaní sa aj pri tejto činnosti môžete zaregistrovať vo virtuálnej asistenčnej agentúre, ako je napr. **Fancy Hands** (<https://www.fancyhands.com/jobs>), alebo môžete inzerovať svoju ponuku na sociálnych sieťach.

Môžete sa pozrieť aj na pracovné ponuky špecificky zamerané na prácu z domu. Napríklad **WFH Pad** (<https://wfhpadd.com/>) sa špecializuje na práce, ktoré sa dajú vykonávať z domu. Ide o testovanie aplikácií, písanie obsahu či služby podpory zákazníkom.

Remote.co (<https://remote.co/>) je spoločnosť poskytujúca pracovné ponuky na diaľku. Zahŕňajú kategórie ako účtovníctvo a financie, zákaznícky servis, zadávanie údajov, grafický dizajn, vývoj webových aplikácií, online editovanie, riadenie projektov, marketing, nábor, výučba a moderovanie obsahu.

» ZDROJ: **POPSCI.COM**

AKO ZRKADLIŤ OBRAZOVKU SMARTFÓNU NA TV

» Či už chcete streamovať film, zúčastniť sa na firemnom videohovore alebo hrať hry na televízore, zrkadlenie obsahu displeja telefónu s Androidom na TV obrazovku pomocou zariadenia Chromecast je vcelku jednoduché. Čo na to potrebujete? Môžete pracovať so zariadením s Androidom od verzie 5.0 z roku 2014. Okrem telefónu alebo tabletu s Androidom budete potrebovať aj streamovací kľúč Google Chromecast a buď televízor so zabudovaným Chromecastom, alebo inteligentný displej, ako je Google Nest Hub.

Najspoľahlivejší a najkonzistentnejší spôsob zrkadlenia obrazovky telefónu s Androidom je použitie aplikácie Google Home. Ak ju ešte nemáte, môžete si ju stiahnuť z **Google Play** (<https://lnk.sk/cxFT>). Po nainštalovaní aplikácie Home treba urobiť nasledujúce kroky:

1. Otvorte aplikáciu a vyberte zariadenie Chromecast, ktoré chcete použiť.
2. V spodnej časti obrazovky kliknite na tlačidlo Cast my Screen (Preniesť moju obrazovku).

3. Odkliknite upozornenie, ktoré vám pripomína, že všetko, čo je na vašom telefóne, bude viditeľné na TV. Môže sa zobrazíť aj druhé upozornenie, ak vaše zariadenie nie je optimalizované. Ak chcete zastaviť prenášanie obrazovky, v aplikácii Home klepnite na tlačidlo Stop mirroring (Zastaviť zrkadlenie).

Hoci s použitím aplikácie Home nie je veľa práce, existuje ešte jednoduchší spôsob: použitie skratky Casting na paneli rýchlych nastavení. Tu je postup:

1. Posunutím prstom nadol z hornej časti zariadenia s Androidom zobrazíte panel Quick Settings (Rýchle nastavenia).
2. Vyhľadajte a vyberte tlačidlo s označením Screen cast (Prenesenie obrazovky).
3. Zobrazí sa zoznam zariadení Chromecast vo vašej sieti. Vyberte to, ktoré je pripojené k televízoru, a o niekoľko sekúnd sa zobrazí obrazovka vášho telefónu s Androidom.
4. Prestať prenášať obrazovku možno podľa rovnakých krokov, vybraním možnosti Disconnect (Odpojiť). Majte na pamäti, že zakaždým, keď zrkadlíte obrazovku, na televízore alebo tablete sa zobrazí všetko, čo je na displeji telefónu. Všetky výstrahy a notifikácie spolu s ich obsahom budú môcť vidieť všetci.

» ZDROJ: **CNET.COM**

TECHNO BUDÚCNOSŤ

S ROBOTMI A AI

» Komplexné systémy umelej inteligencie, ktoré sa môžu učiť a robiť rozhodnutia bez akéhokoľvek ľudského zásahu, môžu byť v rozpore s naším súčasným chápaním práva a jeho uplatňovania.

Napríklad neregulované používanie systémov na rozpoznávanie tváre bez nezávislého testovania miery ich predpojatosti môže hraničiť s porušovaním práv. Pripojené supermarkety ako Amazon Go nasadzujú technológiu, ktorá využíva počítačové videnie, rôzne snímače a hĺbkové učenie, aby sa eliminovala potreba pokladníc s personálom. Ide o rovnaké typy technológií, aké sa používajú v autonómnych autách. V takýchto supermarketoch sa odstránilo státie v rade a tradičné skúsenosti s pokladňou, ako aj s novšími automatickými pokladňami.

No nezvyčajné inovácie sa vyskytujú aj v iných oblastiach – napríklad autonómne čistiace roboty používajúce ultrafialové svetlo na dezinfekciu nemocníc a zdravotníckych zariadení. Niektoré produkty však môžu vyvolávať znepokojenie. Napríklad robot Zora-Bot má za úlohu starostlivosť o staršie osoby. Je navrhnutý s cieľom zvyšovať nezávislosť a zmiernovať osamelosť starnúcej populácie na svete. Existujú však obavy, že roboty sú ako spoločníci ľudí nedostatoční.

Pred vypuknutím choroby covid-19 sme sa znepokojovali, že zvýšená automatizácia by mohla znamenať stratu našich pracovných miest. Obávali sme sa, že napríklad autonómne roboty na čistenie podláh by mohli nastúpiť namiesto ľudskej pracovnej sily. V správe spoločnosti McKinsey z roku 2017 o budúcnosti práce sa uvádzalo, že do roku 2030 by automatizácia mohla nahradiť 400

až 800 miliónov ľudí na celom svete. Boli však naše obavy oprávnené? Mohla by automatizácia pracovnej sily znížiť hospodárske škody spôsobené ochorením covid-19? Mohli by bezkontaktné riešenia v obchodoch poskytnúť väčšiu ochranu pokladníkom? Mohlo by použitie robotov v starostlivosti o staršie osoby obmedziť spúšť, ktorú ochorenie spôsobilo v domovoch seniorov? Existujú dôkazy o tom, že technológia v skutočnosti chráni človeka. Napokon roboty nie sú ohrozené koronavírusom.

Niektorí hovoria, že automatizácia môže priniesť nové pracovné miesta. V januári 2020, ešte pred vypuknutím pandémie, Svetové ekonomické fórum uverejnilo správu, že podľa odhadov by sa v rokoch 2020 až 2022 malo celosvetovo vytvoriť 6,1 milióna nových pracovných príležitostí a profesií súvisiacich s automatizáciou a aplikáciou technológií.

Stroje už veľakrát pomohli ľuďom pri výkone práce. Napríklad roboty na likvidáciu bômb umožňujú vojakom, ktorých úlohou je zneškodniť podozrivé zariadenia, zostať v bezpečnej vzdialenosti. Existujú však povolania, ktoré sú výsostne ľudské, také, kde sa vyžaduje rozhodovanie medzi životom a smrťou či súcit a empatia. Obzvlášť komplikovaná je takisto automatizácia medicíny, aj tu je však priestor na použitie technológie na jednoduché úlohy, ako je napríklad odmeranie teploty pacienta.

Keď sa dostaneme z tejto krízy, musíme mať na pamäti, že automatizácia a zamestnanosť sa nemusia nevyhnutne vzájomne vylučovať. A nezabúdajme, že roboty môžu robiť veci, ktoré ľudia nedokážu, napríklad vyhnúť sa infekcii.

» ZDROJ: [THECONVERSATION.COM](https://www.theconversation.com)

9 PREDPOVEDÍ

O SVETE PO KORONAVÍRUSE

» Ochorenie covid-19 núti ľudí na celom svete, aby inovovali a menili spôsob, ako pracujú a žijú. Ponúkame vám 9 predpovedí o tom, ako môže vyzerat' náš svet, keď sa pandémia skončí.

1. Viac bezkontaktných rozhraní a interakcií

Len nedávno sme boli ohromení tým, čo všetko nám dotykové obrazovky umožňujú robiť. No pod vplyvom covid-19 si väčšina z nás uvedomila, že každý dotykový povrch by mohol prenášať chorobu. Preto možno očakávať, že v budúcnosti bude menej dotykových obrazoviek a viac hlasových rozhraní a rozhraní založených na strojovom videní. Už pred pandémiou boli k dispozícii mobilné bezdotykové možnosti platby. A keďže ľudia budú chcieť čo najviac obmedziť dotyk, dá sa očakávať rozmach možností platiť za tovar a služby spôsobom nevyžadujúcim fyzický kontakt. Pravdepodobne dôjde k rozšíreniu hlasových rozhraní a rozhraní so strojovým videním, ktoré rozpoznáva tváre a gestá, aby sa obmedzil rozsah fyzického kontaktu.

2. Posilnená digitálna infraštruktúra

Covid-19 spôsobil, že ľudia sa izolovali a pracujú z domu. Preto sme boli nútení nájsť digitálne riešenia na organizovanie stretnutí, vyučovania, školení, cvičení a ďalších aktivít. Je možné, že budeme pokračovať v niektorých z týchto praktík aj po pandémii. Mnohí si uvedomia, že cestovať do cudzích krajín na pracovné stretnutia nie je nevyhnutné a videohovory umožnia efektívne nahradiť všetky druhy pracovných stretnutí a zasadaní.

3. Lepšie monitorovanie pomocou internetu vecí a big data

Pandémia nám ukázala silu dát v reálnom čase. Získavame lekcie, ako bude možné monitoro-

vať budúce pandémie pomocou technológie internetu vecí a veľkých objemov dát. Lokálne aj globálne aplikácie by mohli viesť k lepším systémom včasného varovania, pretože môžu hlásiť a sledovať, kto vykazuje príznaky ochorenia. Údaje GPS by sa dali využiť na sledovanie toho, kde boli ľudia vystavení vírusu a či prišli do kontaktu s nakazenou osobou. No každá takáto implementácia si vyžaduje zameranie na ochranu súkromia jednotlivca a zamedzenie zneužitia údajov.

4. Vývoj liečiv pomocou umelej inteligencie

Čím rýchlejšie dokážeme vytvoriť a nasadiť účinný a bezpečný liek na liečbu a vakcínu, ktorá zabráni šíreniu vírusu covid-19, tým rýchlejšie pandémiu zvládneme. Umeľá inteligencia je ideálny pomocník pri vývoji liekov, pretože môže urýchliť a doplniť ľudské snahy. Naša súčasná realita posluží ako informácia v budúcim úsilí o nasadenie AI pri vývoji liekov.

5. Telemedicína

Mnoho zdravotníckych pracovníkov dnes ponúka možnosť telemedicíny a virtuálnych konzultácií, ktoré môžu prebiehať prostredníctvom videa. Obmedzí sa tak pohyb ľudí v nemocniciach a ambulanciách lekárov. Telemedicína umožňuje lekársku starostlivosť bez osobnej návštevy. Hoci niektorí poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sa o to usilovali už pred pandémiou, teraz, keď sa sociálny odstup vyžaduje v mnohých oblastiach, sa záujem o túto možnosť podstatne zvýšil.

6. Viac online nákupov

Hoci internetové nakupovanie bolo populárne už predtým, teraz sa do online oblasti presunula väčšina nákupov. Podniky, ktoré neumožňujú online nákupy, čelia finančnému krachu. Tí, ktorí túto možnosť zaviedli už skôr,

sa teraz pokúšajú ponúknuť nové produkty, zlepšujú logistické a dodacie systémy, aby uspokojili prudký nárast dopytu. Prispôbujú sa tak preferenciám nakupujúcich alebo pripravujú na budúcu pandémiu.

7. Zvýšená závislosť od robotov

Roboty nie sú citlivé na vírusy. Možno ich použiť na doručenie potravín, pomoc v systéme zdravotnej starostlivosti či na udržanie chodu závodu. Spoločnosti si čoraz viac uvedomujú, že roboty nás môžu podporiť a takisto by mohli zohrávať dôležitú úlohu pri budúcej pandémii.

8. Viac digitálnych podujatí

Organizátori a účastníci osobných podujatí, ktorí boli nútení prejsť na digitálnu formu, si uvedomujú výhody a nevýhody oboch. Niektoré virtuálne podujatia fungujú veľmi dobre, dokonca sa na nich zúčastní viac ľudí. Nie je tu problém s kapacitou a môžu sa prihlásiť ľudia z celého sveta. Hoci nemožno predpokladať, že digitálne podujatia úplne nahradia tie osobné, možno očakávať využitie hybridných foriem, pri ktorých sa časť podujatia uskutoční osobne a iná časť digitálne.

9. Rozmach e-športov

Mnohé športové súťaže boli pozastavené alebo zrušené pre koronavírus. E-športy však prosperujú. Existujú dokonca aj elektronické verzie automobilových pretekov F1, a hoci to nemusí byť rovnaké ako tradičné preteky F1, poskytuje to ľuďom aspoň nejaký „športový zážitok“. Navyše e-športové podujatia sa môžu ľahko prenášať online. Aj v tejto oblasti teda možno predpokladať hybridné podujatia, v ktorých sú fyzické udalosti doplnené digitálnymi ponukami.

» ZDROJ: WWW.FORBES.COM/

DMS

si s home office rozumie

SPEČIÁLNY PROJEKT

» Koronavírusová pandémia priniesla širokú škálu obmedzení. Jedno z efektívnych opatrení proti šíreniu choroby COVID-19 je maximálna podpora práce z domu. Takzvaný home office síce nie je v množstve profesií prevratná novinka, ale v slovenskom prostredí bolo využívanie tejto vymoženosti doménou iba niektorých odborov.

„Hlúpe“ riešenia

Súčasťou práce formou home office býva spracovanie dokumentov, ktoré navyše veľmi často vyžadujú spoluprácu s ostatnými kolegami a „putovanie“ dokumentov naprieč jednotlivými oddeleniami. V niektorých organizáciách túto agendu riešia prostým posielaním dokumentov elektronickou poštou, v iných využívajú „hlúpe“ firemné alebo cloudové úložisko. Iste, nejako to funguje a základné požiadavky možno splniť aj týmito metódami, lenže bez pokročilých možností, ako je kontrola nad obehom dokumentov, automatické napojenie na externé systémy alebo správa verzií. O bezpečnosti či presadzovaní pravidiel riadenia obehu dokumentov ani nehovoriac.

Automatizovaný obeh

Riešenie umožňujúce efektívnu prácu s dokumentmi aj z prostredia domova ponúkajú tzv. systémy DMS (Document Management Sys-

tem), ktoré zaisťujú automatizovaný riadený obeh dokumentov. S dokumentmi sa vďaka DMS pracuje iba v súlade s vopred definovanými pravidlami. Na jednom dokumente či

DÔLEŽITÉ JE POCHOPIŤ, ŽE TAKMER NIČ Z UVEDENÉHO BY SA NEDALO EFEKTÍVNE ZAISTIŤ POMOCOU PROSTÝCH ÚLOŽISK.

súbore dokumentov možno navyše bezproblémovo spolupracovať s kolegami a používatelia majú istotu, že vždy pracujú so správnou verzou. Pomyselnou čerešničkou na torte je potom podrobné protokolovanie vykonaných zmien aj zabezpečenie prístupu podľa pridelených používateľských rolí a oprávnení.

Z tohto veľmi zjednodušeného opisu vyplýva jeden zásadný fakt – systémy DMS nie sú iba úložiská. Práve naopak. Uloženie je síce dôležitá, ale v podstate len okrajová funkcia. Zásadná je práve pridaná hodnota v podobe pokročilých možností, ktoré prácu s dokumentmi výrazne zefektívnia.

Príklady na lepšiu predstavu

Konkrétny príklad, ako DMS podporuje prácu z domu, môže poskytnúť riadenie ekonomických agend, napr. prijatých faktúr. Stále častejšie hovoríme o tzv. robotizácii dokumentov.

Používateľ do DMS nahrá doklady, systém na vyťažovanie dát z dokumentov strojovo získa potrebné metadáta, vyplní a pripojí ich k dokumentu ako metadáta. Na základe nich dôjde k vstupnému automatickému zatriedeniu dokladov do správnych oblastí v úložisku. Pripravené roboty potom na základe zhodnotenia metadát automaticky spustia schvaľovacie procesy na správne zodpovedné osoby, nastaví termíny splnenia a po prvotnom spracovaní sú dokumenty automaticky odovzdané aj do externých systémov. Samozrejmosťou je možnosť pokročilého vetvenia schvaľovacích procesov aj mechanizmus notifikácií.

Príkladom môže byť aj tvorba zmlúv, na ktorej sa podieľa viac ľudí. Prvý vytvorí základ zmluvy, druhý doplní potrebné údaje, tretí pripomienkuje, štvrtý schvaľuje. Všetci sa môžu vďaka pokročilému DMS sústrediť na podstatu svojej práce a nemusia venovať energiu tomu, aby všetci zúčastnení mali správnu, naozaj poslednú verziu. A ak je všetko v systéme dobre nastavené, prebehne maximum úkonov úplne automaticky.

Podobných príkladov by sme našli veľa – v neposlednom rade možno spomenúť preukázateľné oboznamovanie s internými pravidlami súvisiacimi práve s home office. Systém DMS zaisťuje distribúciu smerníc a zaznamená ich prečítanie.

Možnosti pokročilých systémov DMS – napríklad DMS eDoCat, ktorý česká spoločnosť Onlio postavila na platforme Alfresco Community Edition – sú užitočné nielen na podporu home office, ale aj pri bežnej spolupráci naprieč oddeleniami a pobočkami vrátane tých zahraničných. Obdobie koronavírusu tak môže byť v znamení správnych rozhodnutí, ktoré naštartujú efektívne spracovanie dokumentov aj vo vašej spoločnosti.

» PAVEL NYKL, obchodný riaditeľ spoločnosti Onlio

SPONZOR ČLÁNKU:

DMS nie je iba úložisko dokumentov – je to systém umožňujúci automatizovaný a riadený obeh dokumentov vrátane možnosti vynútiť definované procesné pravidlá aj bezpečnostné politiky.

DMS eDoCat sa v súčasnosti ponúka so zľavou 80 %. Ponuka platí iba na obmedzený čas a ide o formu pomoci pri zavedení efektívnej práce z domu.

Viac na www.edocat.sk, info@onlio.com

VEĽKÝ BRAT NA PRACOVISKU

» V čase pandémie koronavírusu technológia sledovania zažíva rozmach – počnúc sledovaním pohybu až po kontrolu telesnej teploty.

V čase, keď sa krajiny na celom svete pripravujú na zmiernenie obmedzení súvisiacich s koronavírusom a umožnenie návratu do práce, zamestnávateľia sa snažia vybaviť pracoviská technikami, ktoré zaisťujú bezpečnosť pracujúcich. Tieto kroky však prinášajú aj novú vlnu sledovania, s ktorou mnohí zamestnanci nemusia byť spokojní – od bezpečnostných kamier s umelou inteligenciou až po tepelné senzory.

Enlighted, dcérska spoločnosť Siemens, teraz presadzuje svoj softvér ako spôsob sledovania ľudí, ktorí môžu mať príznaky koronavírusu. Technológia, ktorá funguje ako nástroj na sledovanie kontaktov s nakazenými, môže monitorovať, kde boli infikovaní zamestnanci, s kým prišli do styku a na ktorých poschodiach úradu sa môže vírus šíriť. Spoločnosti tak môžu ušetriť peniaze, pretože vedia konkrétne, ktoré miestnosti potrebujú dôkladné očistenie. Nemusia sa teda dezinfikovať celá budova zakaždým, keď je niektorý zamestnanec pozitívne testovaný na covid-19.

Tento systém sa dá použiť aj na vytvorenie sociálneho odstupu. Môže napríklad upozorniť

manažérov, ak sa priveľa zamestnancov zhromažďuje na malom priestore. Systém, ktorý je v súčasnosti nainštalovaný v kanceláriách niektorých z najväčších spoločností v rebríčku Fortune 500, ako aj v nemocniciach, využíva množstvo snímačov pohybu, schopných zachytiť signál z bluetoothových majákov integrovaných do odznakov, ktoré nosia zamestnanci. Potom napríklad zdravotná sestra, ktorá hľadá konkrétneho lekára, môže ho nájsť vo veľkej nemocnici po vyvolaní elektronickej mapy systému. Rozširovanie dohľadu je nevyhnutné. Ľudia by totiž po návrate na pracoviská mali dodržiavať pravidlá sociálneho odstupu. Aj vo vnútorných priestoroch by mali zachovávať dvojmetrovú vzájomnú vzdialenosť. Úradníci by nemali tlačiť dokumenty na papier a podávať ich ostatným, a ak je nevyhnutný priamy kontakt, nemal by trvať viac ako 15 minút.

Startup Landing AI vytvoril monitorovací nástroj, ktorý vydá upozornenie, keď sa niekto dostane do menšej ako požadovanej vzdialenosti od kolegu. Nedávno aj Amazon nasadil podobný softvér, aby získal prehľad o tom, či pracovníci skladu udržiavajú vzájomný odstup. Pri návrate ľudí „do normálu“ sa sledovanie kontaktov považuje za jeden zo spôsobov, ako minimalizovať

opätovný výskyt koronavírusu. Takéto systémy musia obsahovať možnosť zistenia, že okolo prešiel niekto s potvrdenou infekciou koronavírusom. Iná metóda na sledovanie zamestnancov je použitie termokamier, ktoré môžu snímať ich telesnú teplotu. V niektorých prípadoch sa takéto kamery inštalujú pri vstupe do budovy a odčítavajú údaje v blízkosti očí človeka. Ak sa zistí horúčka, vydajú varovanie a príslušnú osobu možno poslať domov. Termokamery by sa mohli používať v potravinárskom priemysle, na hraničných priechodoch a v nemocniciach. Amazon oznámil, že bude používať bezkontaktné teploměry na kontrolu zamestnancov pri vchodoch do európskych a amerických skladov.

Jednou z nezodpovedaných otázok zostáva možnosť šírenia koronavírusu vzduchom. Vedci si v súčasnosti nie sú istí, či sa covid-19 môže šíriť vzdušným prenosom. Napriek tomu mnohé spoločnosti, ktoré chcú, aby sa ich zamestnanci vrátili do práce, prejavili záujem o služby monitorovania kvality vzduchu v interiéroch.

Spoločnosti, ktoré chcú presvedčiť zamestnancov, že je pre nich bezpečné vrátiť sa do práce, budú musieť pridať ďalšie snímače do budov. Prevažne pôjde o sieťové senzorové riešenia. Ibaže toto masívne zhromažďovanie údajov, či už zameraných na dezinfekciu priestorov, alebo sledovanie kontaktov, vyvoláva obavy o ochranu súkromia. Budú sa chcieť ľudia vrátiť na pracovisko, ak sa tam budú cítiť viac sledovaní?

Podľa niektorých ochrancov súkromia sa takéto technológie budú využívať na zámerné sledovanie zamestnancov a ich následné sankcionovanie. Podľa nich je už dlho snahou zamestnávateľov umiestniť na pracovisku senzory, ktoré by umožnili kontrolovať pracovníkov a monitorovať ich efektívnosť. Súčasná situácia im ponúka skvelé ospravedlnenie tohto kroku.

» ZDROJ: WIRED.CO.UK

VÁŠ DODÁVATEĽ BEZPEČNOSTNÝCH TECHNOLOGIÍ

Kelcom International Senica,
Váš spoľahlivý partner pre komplexnú dodávku:

- termokamier pre meranie teploty ľudí značky HikVision
- kamerové systémy
- systémy kontroly vstupu
- zabezpečovacie systémy

KELCOM INTERNATIONAL spol. s r.o., Čáčovská cesta 5404/7, 905 01 Senica, Tel.: 034 651 53 40, e-mail: kelcomse@kelcomse.sk

DIAĽKOVÉ MERANIE TEPLoty

» Pandémia koronavírusu úplne zmenila priority ľudí a aj z technologickej stránky sa do popredia dostávajú témy a technológie, ktoré predtým boli viac-menej na okraji záujmu a málokto sa nimi bližšie zaoberal. Jedna z nich je aj bezdotykové a diaľkové meranie teploty ľudského tela.

To, prečo merať teplotu ľudského tela, bude asi každému jasné. Pri ochorení na covid-19 je rovnako ako pri iných rizikových nákazách zvýšená teplota jeden z typických príznakov. Na rozdiel od iných testov, ktoré predpokladajú zber a časovo náročné vyhodnotenie biologického materiálu zo sterov, meranie teploty možno uskutočniť v reálnom čase aj na verejne prístupných miestach a hromadne. Je pravda, že detekcia zvýšenej teploty ešte nemusí znamenať zákonite nákazu covid-19, je to však prvý krok, ktorý dokáže potenciálne nakazenú osobu identifikovať, vďaka čomu ju možno odoslať na ďalšie vyšetrenie a zabrániť tak hromadnému nakazeniu ďalších osôb. Vzhľadom na to, že ide o infekčnú chorobu, treba zabezpečiť dostatočný odstup obsluhy od kontrolovaných osôb. Na zabezpečenie takéhoto merania sa dajú v princípe využiť tri základné spôsoby.

Prvý je použitie ručného infrateplomera. Ten umožňuje merať zo vzdialenosti 0,01 – 0,03 m, meranie trvá 1 – 5 s a kapacita merania je približne 12 osôb za minútu. Namerané hodnoty sa zobrazujú na displeji iba v číselnej forme. Niektoré modely umožňujú uloženie 20 – 30 meraní. Ako vidno, takéto riešenie sa dá použiť v menších firmách s malým počtom zamestnancov (10 – 20), pričom vzdialenosť obsluhy od kontrolovaného nie je veľmi bezpečná.

Ďalší spôsob je ručná termografická kamera. Takéto kamery umožnia meranie zo

vzdialenosti z 1,5 – 2,5 m v reálnom čase.

Na rozdiel od infrateplomera zobrazuje termokamera na displeji termálny obraz aj s textovými hodnotami. Presnosť merania je $\pm 0,5^\circ\text{C}$. Kapacita merania sa pohybuje okolo 60 osôb za minútu, pričom možno zaznamenať obrázky, video alebo preniesť dáta priamo cez Wi-Fi do počítača. Toto riešenie zaisťuje odstup medzi obsluhou a cieľovými osobami a zabraňuje tak zbytočnému fyzickému kontaktu. Ďalšie výhody použitia ručnej termografickej kamery sú jednoduchá prenášateľnosť, použitie aj ovládanie, zobrazenie nameranej teploty v reálnom čase, možnosť uložiť zábery potenciálne rizikových osôb ako dôkaz na možné ďalšie použitie a možnosť integrácie s PC alebo mobilným klientom. Toto riešenie je vhodné na pravidelnú kontrolu na menej exponovaných miestach, vstupoch do budov, pri jednorazových akciách a podobne.

Vyššia verzia sú kamery Bullet/Turret, ktoré zvyčajne využívajú bispektrálne kamery a poskytujú okrem infraobrazu aj reálny náhľad scény. Kamery sú určené na dočasnú inštaláciu na statív, ale môžu byť nainštalované aj napevno. Sú vybavené inteligentným rozpoznávaním ľudského tela pomocou umelej inteligencie, čím sa predchádza falošným výsledkom. Kamery umožňujú zvukové upozornenie pri dosiahnutí prednastavenej teploty. Presnosť merania je $\pm 0,5^\circ\text{C}$, v prípade potreby však môže byť do zorného poľa kamery umiestnený špeciálny black body kalibrátor,

vďaka ktorému sa dá zvýšiť presnosť merania na $\pm 0,3^\circ\text{C}$. Základné modely týchto kamier s rozlíšením v infraspéktrale 160×120 bodov sú výhodnejšie pri meraní teploty pri vstupe, všade tam, kde sa osoby zoraďujú v radoch alebo vytvorených koridoroch. Pri vyšších modeloch s rozlíšením 384×288 bodov je možné súčasné meranie teploty 30 osôb. Nasadenie týchto kamier je vhodné v školstve, bankovníctve, obchodoch, reštauráciách, staničných halách, letiskách, priemyselných objektoch a pod.

Termografické kamery však môžu byť integrované aj do prístupových systémov, ktoré popri meraní teploty vďaka bispektrálnym kamerám dokážu rozpoznávať tváre a dáta ukladať do knižnice s kapacitou až 20 000 tvárí. Môžu tak byť spriahnuté aj so vstupnými turniketmi, pričom zabezpečujú detekciu až 60 osôb za minútu. Takýto systém typu všetko v jednom môže byť bezobslužný. Je vhodný na použitie vo veľkých inštitúciách či firmách, kde môže byť veľmi efektívny.

Pri príprave článku sme sa spýtali na skúsenosti zástupcov dvoch spoločností, ktoré takéto kamery inštalujú. Konateľ spoločnosti Kelcom International Senica **Milan Břicháč** nám povedal: „Termokamery veľmi napomáhajú firmám k prevencii zamestnancov pred Covid 19 a tým plynulému výrobnému procesu. Inštalovali sme ich už u viacerých zákazníkov, medzi najvýznamnejšie naše referencie patrí Slovenská Grafia Bratislava.“

Svoje skúsenosti spomenul aj **Juraj Filák** zo spoločnosti Slovenská Grafia: „Termokamery HikVision nám pomáhajú preventívne kontrolovať teplotu zamestnancom pri vstupe do objektu. V prípade prekročenia limitnej teploty 37°C máme informáciu okamžite na monitore obrazom aj zvukovým signálom.“

» RENÉ HUBINSKÝ

ANKETA:

BUDÚCNOŠť HOME OFFICE PO SKONČENÍ PANDÉMIE

PÝTALI SME SA SLOVENSKÝCH FIRIEM NA ICH SKÚSENOSTI S REŽIMOM HOME OFFICE A BUDUCNOŠť REŽIMU PRÁCE ICH ZAMESTNANCOV.

1. Keďže nefungujeme ako klientske centrum, práca z domu bola pre každého dobrovoľná. Túto možnosť využilo veľa kolegov, ale v office pôsobili alebo mohli pôsobiť tí, ktorým sa pracovalo lepšie a efektívnejšie z kancelárie, prípadne mali na to iný dôvod. Samozrejme, všetko za prísnych hygienických opatrení.

Aj pred pandémiou mal každý kolega nárok na určitý počet HO do mesiaca a túto možnosť určite ponecháme. Neprejdeme však na plne „remote“ prácu, fungovanie na dialku. Kultúra našej firmy a to, ako najlepšie dosahujeme výsledky, je v spolupráci, komunikácii, diskusiách. Fungujeme ako jeden veľký tím. To chceme zachovať. Aj keď sme sa pri práci na dialku pomerne rýchlo naučili produktívne fungovať, je to len dočasné riešenie. Pri online komunikácii sa strácajú práve špecifiká našej kultúry, zdieľané hodnoty, ktoré nás posúvajú ďalej, či už ide o nachádzanie rýchlych odpovedí a riešení cez interakcie a diskusie, celkovú agilitu, flexibilitu a kreativitu, alebo aj vzájomné inšpirovanie sa, zdieľanie know-how, a teda aj spoločný firemný aj individuálny rast. Na druhej strane táto krízová situácia nám priniesla ďalšie prehĺbenie súdržnosti a pocitu zodpovednosti. Firma sa zomkla a flexibilne prijímala nové riešenia s jedným spoločným cieľom všetkých ľudí – premôcť pandémiu a udržať úspech našej firmy.

Pomaly a postupne sa od konca mája vraciame do normálu kombináciou práce z office a z domu, ako to bolo predtým.

2. Zamestnanci používajú na pripojenie do firmy VPN a prevádzka je filtrovaná firewallom.

3. V našej firme fungujeme na báze dôvery, nekontrolujeme sa a veríme, že každý pristupuje k práci dostatočne zodpovedne. Každý funguje na home office inak, niekto pracuje od skorého rána, niekto začína neskôr, je to na každého individuálnej zodpovednosti. Práve ľudia, ktorí si nevedeli zvyknúť na prácu z domu, sami ju hodnotili ako menej efektívnu, mali možnosť chodiť do kancelárie. Zároveň pracovné procesy ako prioritizácia a produktové plánovanie sme mali nastavené veľmi efektívne ešte pred začatím pandémie, teda tam nebol potrebný veľký zásah. Samozrejme, zintenzívnili sme tímovú komunikáciu každodennými manažérskymi aj tímovými rannými stand-up stretnutiami, kde sme si povedali hlavný cieľ dňa, a ak nás niečo v práci blokovalo alebo nám chýbalo, uviedlo sa to do záznamu hneď v dané ráno a riešilo sa. Naše kancelárie boli počas pandémie stále v chode, teda každý deň bol prítomný aspoň jeden zástupca HR oddelenia, IT Operations (technická podpora tímov) a Office tímu. HR aj ITO odde-

lenie dokonca ponúkli možnosť zabezpečenia dovozu technických prostriedkov alebo pracovných dokumentov do domovov našich kolegov, ktorí ich potrebovali, a tak im pomohli nerušene pracovať z domu alebo karantény.

4. V prípade opakovanej krízovej situácie budeme určite vedieť flexibilnejšie a pohotovejšie reagovať a vieme, že sa budeme viac sústrediť na technické podmienky na spoluprácu a komunikáciu kolegov či technickú podporu na dialku. Počas pandémie a po jej skončení sa určite budeme ešte viac zamyšľať nad online zabezpečením niektorých procesov firmy voči zákazníkom, ako je napríklad inštalácia produktov a zabezpečenie našich riešení u zákazníka na dialku, keď je a bude cestovanie do zahraničia obmedzené.

5. Tak ako sme už spomenuli, firma je zomknutejšia a flexibilnejšia. Rýchlejšie a ľahšie vieme meniť fokus ľudí, tímov, preskupovať zdroje. Z hľadiska biznisu sme sa určite pohli vpred pri vývoji niektorých produktov, dokonca nás pandémia čiastočne nasmerovala a otvorila cesty novým príležitostiam, na ktoré sme sa pred ňou primárne nesústredili.

» DANIELA VAČKOVÁ,
HR MANAGER, INNOVATRICS

1. Režim home office, v akom momentálne pracuje väčšina našich zamestnancov, neplánujeme umelo udržiavať. V prvom rade sa, samozrejme, budeme určite držať vládnych odporúčaní a kopírovať situáciu, ktorá bude všeobecne nastavená v rámci združovania sa osôb na pracoviskách. Na druhej strane si však uvedomujeme aj dôležitosť socializácie a budovanie vzťahov medzi kolegami, čo bez osobného stretnutia nie je možné. Preto budeme radi, ak sa nám podarí čoskoro všetkým opäť bezpečne stretnúť v našich kanceláriách. Samozrejme, za dodržiavania potrebných hygienických opatrení.

2. Využívame zabezpečené komerčné cloudové služby, kolaboračné nástroje, online mítingy, vzdialený prístup do internej siete, publikovanie verejne dostupných portálov do internetu a vyhýbame sa riešeniam, ktoré sú preukázateľne zraniteľné. Samozrejmosť je šifrovanie komunikácie, všetkých pracovných prostriedkov, informačných systémov a viacfak-

torová autentifikácia. Bezpečnosť je v našej firme riadená politikami na základe normy ISO 27001.

3. Je pravda, že efektivitu musí riešiť každý zamestnávateľ, či sa pracuje z domu, alebo štandardne v kanceláriách. Prvý týždeň sme sa „hromadného home office“ možno trochu báli, či sa dokážu ľudia prinútiť v domácich podmienkach vykonávať všetko tak ako bežne v práci. A ukázalo sa, že zbytočne. Svet v našej branži nezastal, všetko funguje, ako má, mítingy prebiehajú online, projekty sa dokončujú a odovzdávajú – tie digitálne na diaľku, hardvérové v rúškach, z pohovorov na nové pozície sa stali videokonferencie a pod.

4. Výrazné zmeny vo fungovaní neočakávame. Naši kolegovia dokázali plnohodnotne pracovať aj počas pandémie, iba sme sa presunuli do iného prostredia. Zároveň na prácu z domu sme boli zvyknutí aj predtým. Čo bude ešte stále veľkou zmenou, sú bezpečnostné opatrenia týkajúce sa ochrany zdravia našich zamestnancov aj zákazníkov.

5. Vo všetkom sa dá nájsť niečo pozitívne. Čo môžeme všetci pozorovať, je fakt, že niektoré informačné a komunikačné technológie sa pohli v priebehu dvoch mesiacov tam, kde by sa normálne ocitli o pár rokov. Pri mnohých produktoch sa zlepšila bezpečnosť, celková kapacita, čo sa týka používateľov, stabilita. Online komunikácia a digitalizácia sa museli zaviesť tam, kde sa doteraz na ne iba čakalo a kde existovali iba veľmi obmedzené možnosti, napr. do školstva, mestských zastupiteľstiev, zdravotníctva. Úspešne sme si overili okamžitý prechod na online spôsob práce, ešte viac sme sa sústredili na bezpečnostné riziká a úzke miesta v oblasti IKT, v priebehu pár dní sme dokázali dedikovať prostriedky na pomoc štátnej sfére v boji proti pandémie. Takže zmenilo sa to, že budeme ešte lepšie pripravení na krízové udalosti u nás alebo našich klientov.

» ZUZANA **URBANÍKOVÁ**,
FINANCE & OPERATIONS DIRECTOR,
ALITER TECHNOLOGIES

1. Myslím, že to bude kombinovaný model. Tam, kde je to potrebné, sa kolegovia vrátia do kancelárie. Naopak, tam, kde sa osvedčilo, že z domu sa dá plnohodnotne, dokonca v niektorých prípadoch efektívnejšie pracovať, ostane táto forma naďalej. Záleží na povahe práce aj človeka samotného, v ktorom prostredí vie lepšie fungovať. Niektorí napríklad musel denne cestovať do práce a späť aj 1-2 hodiny. Teraz tento čas môže stráviť športom alebo iným aktívnym oddychom a byť tak aj v pracovnom čase oveľa produktívnejší. Rozhodne chceme veci, ktoré sme sa počas krízy naučili na tomto poli, využiť a nezhodiť ich. Počítame s tým, že obsadenosť kancelárií už nikdy nedosiahne predkrízové percentá a je možné, že prikróčíme aj k tomu, že znížime počet pracovných miest a budeme si ich dopredu rezervovať na dni, keď budeme chodiť do práce.

2. Ako IT firma už od začiatku máme svoj vlastný informačný systém na podporu riadenia všetkých podnikových procesov. Keď potrebujeme, všetko môžeme ľahko upravovať podľa aktuálnych potrieb a požiadaviek. Všetky informácie máme na základe prístupových práv dostupné 24 hodín denne, 7 dní v týždni a kdekoľvek na svete, kde je internet. Z tohto pohľadu sme nemuseli nič meniť a boli sme veľmi dobre pripravení.

Čo sme museli vyriešiť, sú, samozrejme, stretnutia, či už ide o rôzne interné porady a workshopy, alebo aj komunikáciu s našimi klientmi a partnermi. Tam sme začali maximálne využívať ná-

stroje, ktoré sú na to určené. V podstate podľa povahy a typu stretnutia to boli Skype, Teams, Zoom, Polycom videokonferencie, prípadne online streamy na YouTube. Zároveň sme museli v prípade developerov pri niektorých IT projektoch podporiť infraštruktúru developerských prostredí v spolupráci s našimi klientmi, pre ktorých daný softvér vyvíjame.

3. Našu organizáciu práce máme veľmi presne dekomponovanú zhora nadol v organizačných jednotkách. Na Slovensku máme jeden stream, ktorý sa skladá zo siedmich jednotiek, pričom v každej jednotke je niekoľko projektov. Každá takáto jednotka musela vytvárať denný status log v našom systéme. V ňom sme jednak sledovali situáciu z pohľadu stavu a rizík súvisiacich s pandemiou, ale aj logovali a riadili aktivity, ktoré boli vykonané v daný deň. Zároveň každý jednotlivец robil svoj výkaz práce na dennej báze. Tieto statusy sa potom na pravidelných poradách prechádzali. Ukázalo sa, že takéto podrobné riadenie je síce časovo náročnejšie, ale viedlo k lepšiemu prehľadu, čo následne umožnilo riadiť projekty efektívnejšie. Skôr sme odhalili problémy alebo identifikovali nízku výkonnosť.

4. Ako som už spomínal pri prvej otázke, veci, ktoré sme sa popri kríze naučili ohľadom organizácie práce a práce z domu, budeme využívať aj po vrátení sa do „nového normálu“, pretože to, kam sa vrátíme, už nebude

nikdy vyzeráť presne tak isto ako pred pandemiou. Predpokladáme aj flexibilnejšie pracovné modely a užitie pracovných miest. Rozhodne bude menej služobných ciest a viac online vzdelávania.

5. Kríza je vždy aj čas na pozastavenie, vnútornú očistu, zvýšenie efektivity a objavenie nových možností a príležitostí. Myslím, že nám to poukáže na niektoré slabé miesta, ktoré môžeme zlepšiť. Naučí nás byť v niektorých oblastiach efektívnejší. Určite bude mať aj negatívne ekonomické dôsledky a niektoré projekty, ktoré teraz máme, sa skončia, lebo daný biznis krízu nezvládne a nebude už rentabilný, ale zároveň vzniknú nové potreby a príležitosti, ktoré budú dávať v novej dobe oveľa väčší zmysel a my sa do nich musíme naplno pustiť. Napríklad v Česku Unicorn vytvoril využitím nášho aplikačného frameworku (digitálnej stavebnice) za pár dní systém na podávanie žiadostí a ich schvaľovanie a následne čerpanie štátnej pomoci, vďaka čomu bola česká vládna pomoc niekoľkokrát rýchlejšia a objemnejšia ako na slovenských úradoch, kde nešli, žiaľ, takouto digitalizovanou cestou. Ďalšia oblasť, ktorú podľa nás kríza ovplyvnila (dá sa povedať, že skôr pozitívne), je IT trh práce. Pred pandemiou bol pomer cena/výkon ľudí na trhu už veľmi zlý, ich nároky vôbec nezodpovedali ich schopnostiam. Teraz je to oveľa reálnejší obraz skutočností.

» TOMÁŠ **KONEČNÝ**, PRODUCTION
DIRECTOR, UNICORN SYSTEMS SK

1. Home office sme využívali už pred pandémiou, samozrejme, nie v takom rozsahu ako dnes. Po jej doznení predpokladáme, že režim práce z domu budeme využívať viac, pričom významnú úlohu zohrajú aj trendy na trhu práce.
2. VPN je u nás štandardom. Prihlasovanie zamestnancov do firemného IT prostredia prebieha výlučne formou dvojfaktorovej autentifikácie. V kolaboračných nástrojoch reagujeme skôr na rôzne štandardy našich korporátnych zákazníkov (Teams, Zoom, Skype), našou internou platformou je však GotoMeeting.
3. Podobne ako pred pandémiou, nie je v tom rozdiel. Za efektivitu jednotlivých projektov

zodpovedajú projektívni manažéri, ktorí dohliadajú pomocou interných nástrojov na efektivitu využívania kapacity ľudských zdrojov. Dôležitý faktor efektívnej práce na zákazkách je komunikácia s cieľom vzájomnej kooperácie a synchronizácie práce medzi členmi projektových tímov a aj smerom k zákazníkovi a externým partnerom. Kvalita a pravidelnosť komunikácie, zvlášť v období, keď prebieha z dominantnej miery dištančne, na dialku, je kľúčová. Samozrejme, niektoré činnosti je nevyhnutné realizovať v našich priestoroch, resp. priamo u zákazníka aj počas tohto obdobia.

4. Myslím, že budeme viac využívať konferenčné hovory, resp. vzdialené prezentácie, na ktoré si zvykli už aj naši partneri a zákazníci.

Neznamená to však, že náš osobný kontakt budeme extrémne minimalizovať. Posilní sa zrejme význam a implementácia IT podpory pre ďalšiu digitalizáciu firemných postupov a procesov a komunikácie s externým prostredím.

5. Súčasná situácia významne skomplikovala naše zahraničné aktivity. Paradoxne sa nám však podarilo počas pandémie úspešne uzavrieť jeden z otvorených obchodných prípadov. Našťastie ho možno realizovať vzdialene a veríme, že táto forma nebude mať žiadne negatívne dôsledky. Komplikácia nie je len v obmedzení cezhraničného cestovania, ale predovšetkým v tom, že pandémie nasleduje ekonomická kríza.

» JÁN PAULÍNÝ, HEAD OF SALES, IPESOT

1. 4. Aktuálne vyhodnocujeme situáciu a pozvoľna sa na dobrovoľnej báze vraciame do kancelárií. Zároveň pripravujeme nové nastavenie fungovania, ktoré s najvyššou pravdepodobnosťou bude smerovať k určitému hybridnému modelu. Ten si zoberie to najlepšie z práce v kancelárii, ale aj z home office. Cieľom je vyššia efektivita a spokojnosť zamestnancov.

2. V našej spoločnosti máme už dlhodobo zavedený home office ako formu spolupráce, takže v tomto smere to pre nás nebola novinka. Počas koronakrízy sme sa veľmi rýchlo a ľahko adaptovali na fungovanie na dialku, pričom až 90 % kolegov pracovalo z domu. Na prácu z domu používame pripojenie cez VPN alebo vzdialenú obrazovku zabezpečenú dvojfaktorovým overením.

Pripojenie cez VPN je určené pre tých zamestnancov, ktorí pracujú z firemného notebooku, vzdialená obrazovka, naopak, tým, ktorí pracujú zo svojho zariadenia, nie z firemného, pre dodávateľov a externistov.

3. Naším zamestnancom dôverujeme a veríme, že každý k svojej práci pristupuje zodpovedne a vykonáva ju rovnako kvalitne, akoby pracoval z kancelárie. Okrem technického zabezpečenia a dostatočného dátového pripojenia sme našim zamestnancom umožnili požičať si všetok hardvér, ktorý im bol na prácu pridelený, aj na prácu z domu, aby sa im pracovalo čo najpohodľnejšie. Zároveň sme sa o našich zamestnancov snažili postarať aj z ľudskej stránky. Na našej internej sociálnej sieti sme veľmi rýchlo zriadili sekciu, kde získali množstvo zaujímavých tipov, ako si uľahčiť a zefektívniť prácu z domu, ale aj rôzne tipy a triky, ako zvládať aktuálnu

situáciu nielen v práci, ale aj doma, ako tráviť čas s deťmi a pomôcť im bezpečne a zmysluplne fungovať vo virtuálnom svete.

5. Ešte viac a lepšie sme sa naučili fungovať spolu a zodpovedne. Dôkazom toho bola aj veľmi rýchla reakcia na aktuálnu situáciu, či už smerom dovnútra firmy voči zamestnancom, aby sme aj v danej situácii dokázali zabezpečiť plnohodnotné fungovanie spoločnosti, ale aj smerom k zákazníkovi, kde našou najvyššou prioritou bolo zabezpečenie ich konektivity. Popritom sme im predstavili množstvo opatrení, aby sme im pomohli uľahčiť ich každodenné fungovanie, kontakt s blízkymi, ako aj prácu a štúdium z domu.

» ALEXANDRA PISKUNOVÁ, HOVORKYŇA, ORANGE SLOVENSKO

1. Po skončení pandémie sa plánujeme vrátiť k nášmu štandardnému štýlu fungovania vrátane plnohodnotného návratu našich zamestnancov do kancelárií. Treba však povedať, že home office bol súčasťou nášho fungovania už pred touto pandémiou a zostane ňou aj naďalej. Keby to situácia vyžadovala, vieme ho opäť využívať aj vo zvýšenej miere pri našom fungovaní. Neplánujeme zásadne meniť náš štýl fungovania. Nепatríme medzi zástancov zdieľania miest v kanceláriách. Každý náš zamestnanec má svoje vlastné pracovné miesto/stôl. Z nášho pohľadu sú kancelárske priestory dobre pripravené aj do zložitejších okolností. Máme profesionálny manažment budov, ktorý zabezpečuje dodržiavanie hygienických opatrení a noriem. Takisto sme už pred pandémiou boli ohľaduplní vo vzťahu k pracovnému priestoru na jedného zamestnanca. Vzdialenosť medzi pracovnými miestami/stolmi sú tak pomerne veľké.

2. Vzhľadom na našu bezpečnostnú politiku nemôžeme na túto otázku odpovedať konkrétnejšie. Môžeme iba vo všeobecnosti povedať, že evidujeme na trhu niekoľko dostupných nástrojov

od relevantných dodávateľov, ktoré v kombinácii s vhodne zvolenou bezpečnostnou politikou a manažmentom môžu dopomôcť k tomu, aby sa dokázalo zabezpečiť bežné fungovanie spoločnosti aj pri zložitých okolnostiach.

3. Máme na to zvolený určitý interný postup. Treba tiež povedať, že principiálne sa pre nás táto otázka začína už pri výbere zamestnanca, keďže aj táto záležitosť – efektivita na home office – je do veľkej miery otázka dôvery. Ak zamestnanec má dobrý profesionálny vzťah k svojej práci a cíti zodpovednosť k nej a voči tímu, bude sa prirodzene snažiť pracovať dobre a efektívne. Možno u seba doma aj efektívnejšie ako v kancelárii. Naopak, ak túto zodpovednosť necíti, bude sa efektivita u takéhoto zamestnanca dosahovať ťažšie.

4. Ťažko v tejto chvíli robiť predikcie. Veríme tomu, že z hľadiska nášho dennodenného fungovania máme dostatočne kvalitné zázemie a štýl práce, aby sme nemuseli zásadne meniť spôsob nášho fungovania. Ak to však okolnosti budú vyžadovať, budeme schopní adekvátne sa prispô-

sobiť. Tak ako všetci totiž musíme rátať s rôznymi scenármi, ako môže vyzeráť svet a ekonomika po tejto pandémii.

5. Prínosy v tejto nešťastnej situácii sa dajú nájsť iba ťažko. Čo si vážime, je všade na svete prítomná obetavosť a úsilie zdravotníckeho personálu, vedcov, odborníkov a všetkých, ktorí sa snažia, aby táto kríza bola čo najskôr za nami pri čo najmenších stratách na životoch a čím menších škodách na ekonomike. Pokiaľ ide o dosah na IT biznis, myslíme, že bude veľmi záležať na dĺžke trvania ekonomickej recesie, ktorá sa už ukazuje na obzore. Prirodzene, čím dlhšie bude trvať, tým budú následky vo všetkých segmentoch ekonomiky horšie. Z hľadiska našej spoločnosti systematicky robíme všetky kroky, ktoré sú podľa nás potrebné, aby následky celosvetovej pandémie na naše fungovanie boli čo najmenšie. Celková situácia vo svete má však v tejto chvíli stále priveľa neznámych na nejakú hlbšiu predikciu.

» MARTIN KOLLÁR, RIADITEĽ PRE VONKAJŠIE VZŤAHY, LYNX

1. Naši zamestnanci už desiatky rokov vďaka geografickému rozmiestneniu pobočiek pracujú na diaľku. Asseco bolo na takúto situáciu viac-menej pripravené a zamestnanci plynulo začali pracovať z domu.

Aktuálne sme v rámci celej Asseco group spustili interný projekt, ktorý preverí, pre aké pozície a v akom rozsahu je práca z domu vhodnejšia. Tam, kde nám to bude dávať zmysel, sme pripravení dlhodobý home office podporiť. Už teraz je však zrejmé, že pri náročných tímových projektoch sú dôležité aj osobné stretnutia.

2. Sme IT firma, kde má každý zamestnanec k dispozícii firemný notebook. Do našej internej siete prístupujeme cez zabezpečenú VPN (Virtual Private Network) prostredníctvom RAS SSTP (Remote Access Solution – Secure Socket Tunneling Protocol). Prostredníctvom tejto zabezpečenej komunikácie majú zamestnanci pracujúci z domu

dostupné všetky informačné systémy, aplikačné platformy a kolaboračné nástroje, ku ktorým majú nastavený prístup a môžu ich používať v plnom rozsahu svojich bezpečnostných nastavení a oprávnení, ako keby sedeli v budove našej spoločnosti, pripojení do našej internej siete.

3. Pre všetky tímy sme zaviedli každodenné krátke tímové virtuálne stretnutia „stand-up“ prostredníctvom používaných komunikačných nástrojov MS Teams a Skype. Zamestnanci sa navzájom spolu s manažérom veľmi efektívne a rýchlo formou informujú o svojich úlohách a dosiahnutých výsledkoch. Mnoho našich projektov riešime už dlhodobo agilne, takže pre väčšinu zamestnancov je táto forma komunikácie prirodzená. Zároveň na riadenie práce používame svetovo uznávaný aplikačný nástroj na riadenie práce softvérového vývoja, kde každý zamestnanec má zadané svoje úlohy. Takýmto spôsobom možno sledovať,

na akej konkrétnej úlohe zamestnanec pracoval a koľko času na riešení strávil.

4. Myslíme si, že prácu z domu budeme využívať vo väčšej miere ako doteraz.

5. Slováci v sebe počas pandémie objavili opäť svoju ľudskosť, solidaritu a spolupatričnosť. V tejto ťažkej dobe pomáhali nielen mnoho dobrovoľníkov, ale aj firiem. Sme hrdí, že aj Asseco Central Europe svojimi riešeniami prispelo k zvládnutiu koronakrízy napr. prepojením laboratórií na boj s novým koronavírusom na Slovensku, riešeniami pre banky, stavebné sporiteľne týkajúcimi sa odkladu splátok atď. Na druhej strane však budeme musieť riešiť dôsledky nepriaznivej hospodárskej situácie, ktorá zasiahla celé Slovensko vrátane našich zákazníkov.

» MAREK GRÁC, COO,
ASSECO CENTRAL EUROPE

1. Každý z nás by sa rád vrátil do bežného pracovného fungovania. Žiaľ, na túto otázku nevieme s určitou odpoveďou, keďže situácia si vyžaduje veľmi citlivý a opatrný prístup. V každom prípade, ak pandémia ustúpi na úplné minimum, pravdepodobne opäť začneme chodiť do našich kancelárií, keďže niet nad osobný kontakt. Bude to však mať pomalý a opatrný priebeh, takže zo začiatku to bude určite mix home office s prácou z kancelárie.

2. Na bezpečný vzdialený prístup využívame primárne FortiClient s SSL VPN a pre počítače Apple pripojenie IPsecem za použitia natívneho VPN klienta v Mac OS. Pre termináciu VPN spojenia využívame zas NGFW firewall FortiGate. Vieme, že nie každá firma je na prácu z domu pripravená. Aj preto sme spustili stránku www.bezpecnelTzdomu.sk, kde možno nájsť informácie, ako zamestnancom zaobstarat bezpečné vzdialené pripojenie za výhodnú cenu.

3. Sme si vedomí, že pri povinnom home office môže byť niekto produktívnejší, niekto, naopak, nedokáže podať rovnaký výkon ako v práci. Máme vo firme aj veľa rodičov, ktorým práca pri deťoch situáciu neulahčuje. Jedna z možností, ktorá sa nám osvedčila, sú určite pravidelné videostretnutia aj viackrát do týždňa. Prejdeme si vždy úlohy, ktoré nás najbližšie čakajú, ale aj to, prečo sa niektoré nestihli. V takomto prípade je veľmi dôležitá ochota pomôcť tým, ktorí majú sťažené podmienky. Takisto predstieranie, že ideme do kancelárie, vie pomôcť :). To znamená vstávať v rovnakom čase, obliecť sa, dať si kávu ako obvykle, až potom začať pracovať. Takisto si treba strážiť čas na svoj súkromný život.

4. Ako IT distribútor s pridanou hodnotou sme pravidelne organizovali pre našich partnerov a zákazníkov rôzne workshopy a menšie a väčšie konferencie. Situácia nás prinútila presunúť

sa do online priestoru, teda k organizácii webinárov. S veľkou pravdepodobnosťou v tomto budeme ešte dlhší čas pokračovať. Tešíme sa však, že aj webináre si naši partneri/zákazníci chvália, aj keď osobný prístup bude vždy na prvom mieste.

5. Netýka sa to len nás ako firmy, platí to asi všeobecne, že si budeme viac vážiť spoločný čas, ako sú teambuildingy alebo len obyčajný rozhovor s kolegom pri kávozare. Určite veľké pozitívum je aj získanie nových poznatkov z online sveta. Za negatívum berieme spomínané neuskutočnené konferencie a teambuildingy. Možno aj trochu zhoršený zrak z toľkého pozerania sa do počítača :). Aj tak sme optimisti, takže sa skôr snažíme aj z negatívnych stránok vyťažiť maximum a obrátiť ich v prospech vždy, keď sa to dá.

» NAĎA BOGDÁNYI, HEAD OF MARKETING
DEPARTMENT CZ/SK, VERACOMP SLOVAKIA

1. Postupne plánujeme návrat do kancelárií, kde sa niektorí z nás už stretli. Naším zamestnancom sme umožňovali využiť home office aj pred vypuknutím pandémie. Nikdy sme však nepracovali z domu celé mesiace ako teraz. Utvrdili sme sa v tom, že dokážeme dlhý čas spolupracovať na diaľku, ale osobný kontakt nič nenahradí. Po skončení pandémie by sme sa chceli vrátiť do našich zabehnutých koláží.

2. Keďže máme všetky naše systémy a nástroje v cloude, môžeme k nim pristupovať kedykoľvek a z akéhokoľvek miesta. Na prístup do vývojového prostredia, ale aj do celej firemnej siete využívame zabezpečenú virtuálnu privátnu sieť VPN. Na zvýšenú bezpečnosť dbáme aj pri prihlasovaní sa do online nástrojov, ako je Microsoft

Dynamics 365 alebo SharePoint, kde máme zavedenú viacfaktorovú autentifikáciu. Okrem toho využívame viacero bezpečnostných prvkov, ktoré nám ponúka Azure.

3. Všetky aktivity sme presunuli do online prostredia. Na realizáciu IT projektov využívame agilný prístup, ktorý má veľmi dobre nastavené riadiace, plánovacie a kontrolné mechanizmy. Kolegovia majú každý deň krátke porady, počas ktorých preberajú pracovné úlohy. Vďaka týmto online stretnutiam sú neustále informovaní o dianí vo firme. Veľkú pridanú hodnotu vidíme v nástroji Microsoft Teams, ktorý nám slúži nielen na písanie správ, ale aj na telefonovanie a zdieľanie všetkých dôležitých materiálov.

4. Posledné mesiace sme aj s našimi zákazníkmi komunikovali prioritne na diaľku. Myslíme si, že spoločnosti budú aj naďalej preferovať online stretnutia. Hoci za 20 rokov nášho pôsobenia na trhu máme bohaté skúsenosti s riadením projektov cez nástroje na spoluprácu, v určitej miere to pozmení naše fungovanie.

5. Ukazuje sa, že pojem digitálna transformácia sa zaradila medzi top témy, ktorým sa začali firmy venovať. Mnohým z nich chýbali systémy, ktoré by im uľahčili spoluprácu na diaľku. Sme pripravení takýmto spoločnostiam pomôcť zdigitalizovať a zefektívniť ich podnikanie.

» MIROSLAV KREMPASKÝ,
CEO, MILLENNIUM

1. V máji sme zaviedli režim postupného rozdelenia na skupiny A a B, ktoré sa vystriedali so 14-dňovým odstupom pri dodržaní karanténnych opatrení v kombinácii s home office (ľudia, ktorým to povaha práce umožňuje alebo im režim z akýchkoľvek iných dôvodov vyhovoval, mohli na základe vlastného rozhodnutia zostať naďalej doma). Od júna už plánujeme návrat zamestnancov do práce na všetkých pracoviskách v rámci Slovenska (s výnimkou zamestnancov, ktorým po uvedení vážneho dôvodu nadriadený pracovník schváli home office).
2. Virtuálnu privátnu sieť.
3. Zodpovednými nadriadenými, ktorí si koordinujú projekty, úlohy a prácu svojich podriadených.

4. Zmenil sa náš uhol pohľadu na celé fungovanie spoločnosti. Slová „neviem“ a „neďa sa“ zrazu nepoznáme. Niečo, čo sa zdalo nemožné, je zrazu realizovateľné. Do týždňa našich 250 zamestnancov pracovalo z domu, dokonca i zákaznícke centrá ako služby zákazníkom, technická podpora, monitorovacie centrum siete a fakturácia. Naši zamestnanci vykazujú vysokú výkonnosť a flexibilitu počas celého trvania krízy.

Poučili sme sa, že opísané a pripravené krízové scenáre (ktoré napr. vyžadujú niektoré normy ISO alebo normy IT bezpečnosti 27001) môžu byť v skutočnosti zrazu reálne.

V budúcnosti chceme prehodnotiť politiku pridelovania home office, urobiť ho flexibilnejším z hľadiska jeho frekvencie i podľa typu práce

zamestnancov. Viac začneme v rámci priestorov a space planu používať politiku desk sharing systému.

5. Pre nás to bol neskutočný sociálny experiment z hľadiska našej povesti, že sme veľká rodinná firma. A práve v tejto situácii sa ukázalo, že to naozaj platí. Zamestnanci boli a sú ochotní, flexibilní, nápomocní a zodpovední pri práci z domu.

Samozrejme, všetci sa obávame ekonomického dosahu tejto situácie na firmu, štát, Európu i svet, ale pevne dúfame, že máme šťastie najmä v tom, že pracujeme v odvetví, ktoré je potrebné aj v akejkoľvek krízovej situácii.

» MICHAELA HERCEGOVÁ,
HR DIRECTOR, SLOVANET

1. Naši zamestnanci sa budú môcť za zvýšených hygienických opatrení vrátiť do kancelárií. Predpokladáme však, že počas leta ostaneme v dobrovolnom režime home office. Aj pred krízou sme mali home office ako jednu z možností pracovného miesta. Máme niekoľko zamestnancov, ktorí sú na permanentnom home office, pretože nežijú v Bratislave, kde máme sídlo. No akýkoľvek zamestnanec má kedykoľvek povolené pracovať z domu, keď si o to zažiadá. Toto bude platiť aj naďalej.
2. Používame vzdialené pripojenie pomocou remote desktop s využitím dvojfaktorovej autentifikácie. Na komunikáciu využívame primárne Microsoft Teams.

3. Na prácu z domu sme zvyknutí. Naši zamestnanci si vyplňajú dochádzku v našom dochádzkovom systéme a aj prácu na jednotlivých klientových projektoch. Nijako prísne však nesledujeme čas, ktorý na nich strávili. Vládne u nás plná dôvera voči zamestnancom. Výsledky projektov sú pravidelne vyhodnocované, a keby sa vyskytol nejaký problém, riešili by sme ho, no zatiaľ sa to nikdy nestalo.

4. Určitý čas budú platiť zvýšené hygienické opatrenia v kancelárii. Takisto očakávame, že sa zmení prístup k osobným stretnutiam. Po kríze pravdepodobne ostaneme s klientmi viac v režime videohovorov. Ale keďže sme technologická spoločnosť a predávame vlastné cloudové riešenie, už dávno sme mali di-

gitalizované procesy a náš bežný pracovný život pandémie výrazne neovplyvnila.

5. Negatívne následky budú určite v hospodárskej oblasti. Keďže sa prepadá ekonomika, mnoho spoločností pozastavilo veľké investície do digitalizácie procesov. Týka sa to aj našich klientov. Na druhej strane táto situácia priniesla aj to, že o digitalizácii sa viac hovorí a mnohé firmy, ktoré o nej neuvažovali, zistili, že ju potrebujú. Takže predpokladáme, že záujem o digitalizáciu v blízkej budúcnosti narastie.

Interne nám táto situácia priniesla možnosť venovať sa zefektívneniu interných procesov, na čo doteraz nebol čas.

» SOŇA VÝHONSKÁ,
MARKETING SPECIALIST, TULIP SOLUTIONS

1. Už pred pandemiou sme umožňovali našim zamestnancom pracovať formou domácej práce alebo home office. Po skončení pandémie predpokladáme, že obe tieto možnosti budú využívané vo väčšom rozsahu. Okrem toho sme minulý rok začali s rekonštrukciou open space kancelárií na menšie, viac uzavreté priestory. V najbližšom čase túto prestavbu dokončíme. Tým obmedzíme počet zamestnancov, ktorí sa stretávajú, čo sa nám z pohľadu hygienických opatrení zdá bezpečnejšie ako zdieľané pracovné miesta, kde sa striedajú viacerí pracovníci.

2. Na tímovú spoluprácu sme začali intenzívnejšie využívať nástroje, ktoré máme dlhodobo k dispozícii v rámci Microsoft 365, ako

napríklad Microsoft Teams na online stretnutia, hlasové hovory a videokonferencie či OneDrive na zdieľanie súborov a spoluprácu nad nimi.

3. Už roky riadime spoločnosť výhradne projektovým spôsobom. Organizačnú štruktúru máme založenú na malých pružných tímoch. Pracovníkov máme po celom Slovensku od Bratislavy po Bardejov a sme IT spoločnosť s jedinečným portfóliom produktov a služieb. Toto všetko nám pomohlo pomerne ľahko sa vyrovnáť s prechodom na prácu z domu a zachovať pritom efektívnosť práce a výkonnosť.

4. Významné zmeny z pohľadu, či bude prebiehať práca z pracoviska, alebo z domu, neočakávame. Podstatne väčšia výzva pre nás

všetkých bude nájsť efektívne spôsoby ďalšieho fungovania v období recesie.

5. Súčasná situácia nám odhalila, aký veľký vplyv má politický marketing a medializácia vybraných štatistických čísel na správanie ľudí. Veríme, že pri ďalšej pandémii sa budú ľudia správať a rozhodovať viac racionálne ako emotívne. Zároveň sme prijali opatrenia, ktoré nám pomáhajú vyrovnáť sa s nepriaznivými javmi a zvýšiť naše aktivity smerom k zákazníkovi. Prichádzame k nim s riešeniami, ktoré im zvýšia efektívnosť a znížia náklady, čo je pre zložitú hospodárske obdobie, ktoré tu je a bude, to, čo najviac požadujú.

» ING. DUŠAN GULDAN,
PRESEDA PREDSTAVENSTVA
A VÝKONNÝ RIADITEĽ, SOFTIP

1. Čo sa týka presných pravidiel, momentálne vedenie našej spoločnosti pracuje na tom, aby vznikli nové firemné pravidlá. Spoločnosť Profesia už pred pandémiou ponúkala svojim zamestnancom možnosť pracovať z domu. Tento zamestnanecký benefit mohli využiť 6 dní v mesiaci. Je možné, že sa toto číslo bude zvyšovať. Zatiaľ však nevieme povedať presne. Čo sa týka súčasnej situácie, mnohí zamestnanci sú spokojní s tým, že majú na prácu už sprístupnené aj kancelárske priestory. Aktuálne je práca z kancelárie na báze dobrovoľnosti.

2. Sledovanie efektivity zamestnancov majú v podstate na starosti manažéri jednotlivých oddelení. Dá sa však povedať, že efektívnosť práce našich zamestnancov sa nezmenila.

Profesia počas mimoriadnych dní pripravila pre klientov, uchádzačov, ale aj médiá niekoľko noviniek, ktoré prakticky na istý čas priniesli mnohým zamestnancom viac práce, a teda efektívnosť dokonca rástla. V našej firme sme si však uvedomovali najmä to, že pracovníci potrebujú mať istotu, a teda potrebujú mať čo najviac informácií. Z tohto dôvodu máme pravidelné týždenné celofiremné mítingy, na ktorých riešime aktuálnu situáciu na trhu práce aj v našej firme. Ak majú zamestnanci nejasnosti ohľadom budúcnosti, kladú otázky, ktoré rieši naša riaditeľka Ivana Molnárová. V Profesii sme presvedčení o tom, že efektívnosť podporuje lojalita, ktorú možno vytvoriť vďaka absolútnej otvorenosti v komunikácii v rámci firmy. Preto sa snažíme rozprávať o

všetkých plánovaných zásahoch, či už sa to týka šetrenia, alebo iných vecí, pred všetkými.

3. Aktuálne vnímame to, že pandémia ľudí často viac spojila. Zároveň vidíme odhodlanie ľudí prinášať nové nápady, ktoré by mohli pomôcť nielen našej firme, ale zároveň vedeli priniesť zaujímavé prostriedky na pomoc nášmu trhu práce.

4. To, ako presne bude vyzeráť fungovanie v našej firme, závisí od veľmi veľa faktorov. Sami sme zvedaví, kedy sa uvoľnia podmienky, a teda kedy budeme vedieť fungovať inak.

» NIKOLA RICHTEROVÁ,
PR MANAGER, PROFESIA

1. Po skončení pandémie plánujeme ešte nejaké obdobie pokračovať v aktuálnom režime, t. j. v práci z domu a práci prostredníctvom virtuálnych meeting roomov, ďalej podľa potreby v práci v menších skupinách priamo v priestoroch spoločnosti.

2. Na bezpečné pripojenie do systémov používame VPN, prihlasovanie sa pomocou tokenov + štandardné bezpečnostné opatrenia. Na kolaboráciu využívame hlavne nástroje obsiahnuté v produktoch Microsoft 365.

3. Naš mladý kolektív si zachoval efektívnosť práce na pomerne vysokej úrovni. Snažili sme sa k tomu aj dopomôcť zvýšenou komunikáciou s jednotlivcami formou častejších 1:1 a detailnejším rozoberaním časovej náročnosti jednotlivých pracovných úloh.

4. Veríme, že po doznení pandémie sa v spôsobe fungovania spoločnosti veľa nezmení, naďalej chceme poskytovať naše služby na vysokej úrovni. 😊

5. Prínos aktuálnej situácie v našej spoločnosti vidíme hlavne v zlepšenej komunikácii medzi zamestnancami, v efektívnejšej spolupráci na projektoch, no aj v bežnej dennej operatívnej. A keďže sa bežný život presunul na nejaké obdobie do virtuálneho sveta, sme radi, že si zákazníci uvedomujú aj potreby zvýšenej bezpečnosti systémov. Zvýšil sa tak dopyt hlavne po rôznych virtuálnych a bezpečnostných službách.

» MATÚŠ RYZÍ, OPERATIONS & IT MANAGER,
SEAL IT SERVICES

1. Keďže sme menší tím, spoločne sme sa po postupnom uvoľňovaní opatrení rozhodli vrátiť do priestorov kancelárie. Možnosť práce z home office sme mali aj pred koronakrízou, ale je pravdepodobné, že ju budeme po tejto skúsenosti využívať častejšie. Veľká časť kreatívnej práce však u nás prebieha v tíme a určite nevynecháme osobný kontakt a spoločnú prácu „naživo“.

2. Aj v minulosti sme využívali nástroje CRM a rôzne aplikácie, takže na dlhý home office sme naskočili plynulo. V jeden deň

zmizli z kancelárie všetky počítače a presunuli sme sa do obývačiek.

3. Sledujeme predovšetkým priebeh práce na projektoch a spĺňanie úloh a cieľov. Spoliehame sa na kompetentnosť a zodpovednosť zamestnancov, dôverujeme im.

4. Toto obdobie nám ukázalo, ako efektívne dokážeme pracovať aj na diaľku, a posilnilo dôveru medzi členmi tímu. Zároveň nám však potvrdilo to, že spoločný brainstorming na poradiach je efektívnejší. Zmenou bude teda asi najmä častejšie využívanie práce z domu.

5. Táto situácia zdôraznila, koľko úloh a stretnutí možno riešiť v online prostredí. Často si vyžadujú aj menej času, napríklad aj samotný presun na stretnutie zaberie čas, ktorý sa dá využiť efektívnejšie. Čo sa týka dosahu na našu firmu, u klientov z oblasti gastronómie bola a stále je citeľná opatrnosť v rámci marketingových výdavkov. Na druhej strane však cítime, že niektoré spoločnosti si počas krízy viac uvedomili silu online sveta a potrebu zaujať svojich potenciálnych zákazníkov.

» JANA BEEROVÁ,
SPOLUZAKLADATEĽKA AGENTÚRY LEMUR

1. Len čo to situácia dovolí, určite plánujeme vrátiť sa späť do nášho „ofisu“. Chceme zachovať možnosť byť s kolegami, rozvíjať spoločne dobré myšlienky. Veľa skvelých nápadov, ktoré firmu posunuli, vzniklo pri debatách práve v našom ofise a toto si chceme udržať.

3. Už pred koronakrízou sme fungovali s nastavením jasných cieľov a očakávaní pri každej pozícii. Nezavádzali sme žiadne špeciálne postupy na kontrolu efektivity. Pristupujeme ku

kolegom ako k dospelým a zodpovedným ľuďom, ktorí vedia, čo sa od nich očakáva, a dôverujeme im. Potrebovali sme vyriešiť hlavne komunikáciu, a to tak, že napríklad aj tímy, ktoré to predtým nerobili, zaviedli denné stand-upy prostredníctvom rôznych nástrojov ako Zoom, Google Meet alebo náš nástroj meet.websupport.sk.

4. Stali sme sa vnímavejšími voči kolegom. Vo svete prebieha najväčší experiment práce na diaľku, a to bez akejkoľvek prípravy. Pre mnohých to znamená veľkú zmenu, ktorá sa

nezvláda úplne jednoducho. Pandémia často odkrýva súkromie kolegov. Myslím, že sa staneme vnímavejšími a citlivejšími k ich potrebám.

5. Máme šťastie, že pracujeme v segmente, ktorého sa súčasná situácia zatiaľ výraznejšie nedotkla. Snažíme sa byť podporou našim klientom. Či to bude mať negatívne následky, ukáže čas.

» MARIANA LALINSKÁ,
HR MANAŽÉRKA, WEBSUPPORT

ROZHOVOR: **JASON GUO**, RIADITEĽ REALME PRE VÝCHODNÚ EURÓPU

REALME: ODVÁŽTE SA SKOČIŤ

ŠPECIÁLNY PROJEKT

NXT: Na trhu už existuje veľa ďalších značiek, ako ich chcete odlišiť?

Jason Guo: Chceme sa od ostatných mobilných výrobcov odlišovať technológiou a dizajnom, ktoré určujú trendy. Heslo Realme je „Dare to jump“ (Odvážte sa skočiť). Odzrkadľuje skutočnosť, že v každom cenovom segmente budeme preskakovať štandardy v oblasti výkonu, kvality a dizajnu a súčasne ponúkať dostupné ceny.

Chceme prekonať existujúcu ponuku konkurencie a poskytnúť tak našim zákazníkom viac. Napríklad Realme 6 je prvý smartfón strednej triedy s obnovovacou frekvenciou 90 Hz, ktorý poskytuje hladký zážitok. Predtým mali tieto funkcie iba vlajkové modely. Naš vlajkový model x50 Pro 5G, ktorý sa chystáme uviesť na trh vo vašej krajine, má najrýchlejšiu 65 W nabíjaciu technológiu v Európe. Vďaka tomu môžu používatelia nabiť batériu na 100 % iba za 35 minút. Je to skutočne prelomová inovácia. Ponúkame štýlový a krásny dizajn, čo potvrdzuje aj cena Red Dot Design Award 2020 za najlepší dizajn produktu, ktorú získal Realme X2 Pro.

NXT: Realme je úplne nová značka. Ako chcete prilákať ľudí, aby vás objavili a zaujímali sa o vaše produkty?

Jason Guo: Realme veľmi dobre chápe potreby zákazníkov. Koncept „odvážiť sa skočiť“ je v súlade s duchom značky a mladej generácie. Našou hlavnou cieľovou skupinou sú mladí ľudia, ktorí oceňujú inovácie a radi skúšajú nové veci. Smartfóny pre nich nie sú čisto iba telefón, ale aj atraktívny pomocník. Naša ponuka je šitá na mieru ich potrebám.

Na Slovensku a v Česku uvádzame tri modely. Realme 6 je najlepšia voľba displeja s obnovovacou frekvenciou 90 Hz pod 250 eur. Okrem toho 30 W rýchle nabíjanie umožní používateľom mať plnú batériu za menej ako 1 hodinu. Realme 6i bude tá najštyľovejšia a najvýkonnejšia voľba. Tento prvý model s čipom MediaTek Helio G80 na svete uvoľní uzdu energii. Má veľmi dobrý 48 Mpx AI Quad fotoaparát so 119° ultraširokouhľým objektívom a masívnou 5000 mAh batériou. Ponúka takisto jedinečný dizajn a farebné odtiene ako napr. zelený čaj. Ďalší smartfón v našom portfóliu je model C3, lacný telefón pre mladých ľudí, ktorý stojí okolo 130 eur. Je vytvorený so zameraním na hry. Má veľkú obrazovku, výkonný procesor MediaTek Helio G70 a 5000 mAh batériu, ktorá umožňuje sledovať film online počas 21 hodín

alebo počúvať hudbu takmer 20 hodín. Všetky tieto série ponúkajú najlepšiu voľbu v danom cenovom segmente.

NXT: Aké sú kľúčové konkurenčné výhody značky Realme?

Jason Guo: Značka si stanovila za cieľ obnoviť trh a výsledky predaja potvrdzujú, že tento smer je úspešný. Chceme byť „technologickým propagátorom“, čo znamená zavádzať najnovšie technológie do všetkých cenových segmentov. Technické a funkčné aspekty produktov spoločnosti Realme sú založené na dôkladnom prieskume medzi spotrebiteľmi, a preto sme schopní plne uspokojiť potreby našich zákazníkov.

Kombinácia inovatívnej technológie a módného dizajnu nám umožnila dosiahnuť v roku 2019 nárast o 808 %. Tento prístup nám pomohol stať sa jednou z piatich najpredávanejších značiek smartfónov v Španielsku. Sme takisto najrýchlejšie rastúcou značkou smartfónov na svete.

NXT: Trhy v jednotlivých krajinách východnej Európy fungujú odlišne. V Českej republike sa predaj uskutočňuje na otvorenom trhu, naopak, na Slovensku idú predaje cez telekomunikačných operátorov. Aká je vaša stratégia pre Slovensko?

Jason Guo: Slovensko spolu s Českom republikou je náš kľúčový región v Európe a vidíme tu predajný potenciál. Už sme vstúpili na trh. V súčasnosti na Slovensku spolupracujeme s distribútormi, ktorí nás podporujú v predaji na otvorenom trhu. V budúcnosti budeme úzko spolupracovať aj s operátormi.

Jason Guo, riaditeľ Realme pre východnú Európu

Skúsený výkonný pracovník s viac ako 10-ročnými skúsenosťami v oblasti rozvoja podnikania v sektore IKT na európskych a ázijských trhoch. V Realme zodpovedá za rozvoj podnikania a predajnú stratégiu na takmer 20 trhoch vo východnej Európe vrátane krajín SVE, Balkánu a Grécka. Pred nástupom do spoločnosti Realme pracoval v spoločnosti ZTE ako obchodný riaditeľ mobilného podnikania pre strednú a východnú Európu.

NXT: Aké sú vaše kľúčové inovácie, ktorými chcete pritiahnúť pozornosť zákazníkov?

Jason Guo: Realme vnímame ako popularizátora 5G. Uvádzame na trh sériu 5G produktov vo všetkých cenových segmentoch, aby sme sprístupnili 5G pre mladých ľudí na celom svete. Neustále pracujeme na riešeníach zo segmentu AIoT, teda na technológiách kombinujúcich umelú inteligenciu s internetom vecí. Ide o vybudovanie inteligentného životného štýlu pre našich používateľov, čo je inteligentný systém, ktorý sa používa v osobnom živote, v domácnosti a pri cestovaní a jeho ústredným bodom je, samozrejme, smartfón. Realme plánuje čoskoro predstaviť ďalšie štyri inteligentné zariadenia vrátane inteligentných hodínok, inteligentných reproduktorov, slúchadiel a obrazovky. Súčasťou ponuky bude napríklad inteligentná kamera, zametací robot, cestovné kufre, nabíjačky do auta a powerbanky. Sme presvedčení, že zákazníci budú zvedaví na tieto produkty, rovnako ako sú zvedaví na samotné smartfóny. Všetky výrobky navrhujeme na základe skúseností z trhu a som si istý, že budú reagovať na potreby našich mladých používateľov. »

6 KROKOV NA BEZPEČNÝ HOME OFFICE

Plány na zabezpečenie kontinuity prevádzky a obnovy po výpadku sú navrhované tak, aby organizácii umožnili urýchlené prerušenie bežnej prevádzky vykonávanej na mieste, a to v prípade výpadku elektriny, choroby alebo prírodnej katastrofy, ktoré by mohli ohrozovať zamestnancov cestujúcich na dané miesto. Tento plán musí zahŕňať možnosť rýchleho vytvorenia podmienok na bezpečnú prácu na diaľku.

Realizácia presunu administratívnych pracovníkov, tímov technickej podpory, HR, marketingových oddelení a iných pracovníkov, ktorí bežne pracujú vo fyzickej kancelárii (čo zároveň zahŕňa poskytnutie prístupu k ich dátam a sieťovým zdrojom), na náhradné miesto môže byť veľmi náročná úloha. Organizácie by okrem zvažovania sieťovacích možností mali myslieť na to, že kyberzločinci sú pripravení využiť slabiny a bezpečnostné medzery, ktoré vznikajú práve v takýchto situáciách. Nepripravení používatelia a nezabezpečené systémy sa rýchlo môžu stať sprostredkovateľmi šírenia malvéru či škodlivých aktivít. Keďže čas je najdôležitejší, bezpečnosť musí pritom byť integrovanou súčasťou každej stratégie pre teleworking.

Uvádame šesť bodov, ktoré by mala zvážiť každá organizácia, ktorá potrebuje zamestnancov bežne pracujúcim z konkrétneho miesta sprostredkovať bezpečnú prácu na diaľku.

KROKY 1 a 2: Všeobecné požiadavky na umožnenie práce na diaľku

Na začiatku treba skonštatovať, že každý teleworker potrebuje zo svojho vzdialeného stanoviska prístup k e-mailu, internetu, možnosť usporiadania telekonferencie, obmedzené zdieľanie súborov a musí disponovať možnosťami spojenými s ich špecifickými funkciami (financie, HR atď.). Takisto potrebuje prístup k aplikáciám Software-as-a-Service (SaaS), ako je napríklad Microsoft Office 365.

1. Zabezpečenie VPN a endpointu

Treba zabezpečiť, aby všetci používatelia mali počítač, na ktorom sú nainštalované všetky aplikácie nevyhnutné na ich prácu. Navyše tento počítač musí obsahovať predkonfigurovaného klienta, ktorý sprostredkuje pripojenie VPN k centrálne firme.

2. Viacfaktorová autentifikácia

Viacfaktorová autentifikácia pomáha zabrániť kyberzločincovi v používaní ukradnutých prístupových hesiel do sieťových zdrojov. Na zaistenie bezpečnejšieho prístupu treba každému používateľovi poskytnúť autentifikačný token. Tieto

tokeny môžu mať formu fyzického zariadenia (napríklad kľúčienka) alebo softvéru (napríklad aplikácia pre mobilný telefón). Používajú sa pri vytváraní pripojenia VPN alebo pri prihlasovaní do siete a poskytujú ďalšiu úroveň overenia tožnosti.

Kroky 3 a 4: Podpora teleworkerov pomocou pokročilých požiadaviek

Niektorí z vašich teleworkerov potrebujú na výkon práce pokročilý prístup k sieťovým zdrojom. Správcovia systémov, technici podpory, pohotovostní pracovníci a výkonné riadiace tímy často potrebujú spracúvať mimoriadne citlivé a dôverné informácie a mať prístup k nim alebo pracovať vo viacerých paralelných IT prostrediach.

3. Konštantné pripojenie

Predkonfigurované bezdrôtové prístupové body umožňujú bezpečné pripojenie používateľa zo vzdialeného miesta k podnikovej sieti prostredníctvom spoľahlivého a zabezpečeného tunela. Na bezpečnejšie pripojenie možno bezdrôtový prístupový bod kombinovať s desktopovým firewallom ďalšej generácie, ktorý umožňuje trvalé pripojenie, pokročilé riadenie prístupu a celé spektrum pokročilých bezpečnostných služieb vrátane prevencie straty údajov.

4. Zabezpečené telefonovanie

Títo používatelia budú potrebovať aj telefonické riešenie, ktoré podporuje prenos hlasu cez IP (VoIP), aby sa im umožnila bezpečná komunikácia. K dispozícii sú fyzické aj softvérové klientske modely, ktoré umožňujú používateľom uskutočňovať alebo prijímať hovory, prístupovať k hlasovej schránke, kontrolovať históriu hovorov a prehľadávať adresár organizácie.

Kroky 5 a 6: Vytvorenie zabezpečenej a škálovateľnej koncovej stanice

Druhá časť tejto úlohy spočíva v zaistení toho, že koncová stanica alebo server bude môcť zvládať náhly nárast diaľkových pracovníkov, ktorí potrebujú vzdialený prístup k sieťovým zdrojom, pričom sa treba takisto postarať o to, aby prístup do siete bol primerane zabezpečený.

5. Autentifikácia používateľov a zariadení

Centrálne autentifikačná služba pripojená k službám active directory, LDAP a Radius umožňuje

požadovanému množstvu vzdialených pracovníkov bezpečne sa pripojiť k sieti. Toto riešenie by malo podporovať aj služby single sign-on, správu certifikátov a správu hostí.

6. Pokročilá perimetrická bezpečnosť

Riešenie NGFW musí bezpečne ukončiť pripojenie VPN, poskytovať pokročilú ochranu pred hrozbami vrátane analýzy škodlivého softvéru a iného podozrivého obsahu v izolovanom prostredí pred dosiahnutím jeho cieľa a vysokovýkonnú kontrolu šifrovanej a nešifrovanej komunikácie na odstránenie škodlivého softvéru a škodlivého prenosu. Škálovateľnosť tejto funkcie je mimoriadne dôležitá, pretože kontrola šifrovaných údajov je veľmi náročná na procesor. Bez pokročilých bezpečnostných procesorov, určených na kontrolu veľkého množstva šifrovaného prenosu, sa riešenia NGFW môžu rýchlo stať prekážkou, ktorá môže mať vplyv na produktivitu pracovníkov na diaľku.

Dobre zabezpečené základy umožňujú škálovateľnú kontinuitu podnikania

Programy na zabezpečenie kontinuity podnikania a obnovy po výpadkoch si vyžadujú stratégiu na zaistenie práce na diaľku, pomocou ktorej možno poskytnúť podporu vzdialenej pracovnej sile s minimálnym alebo žiadnym predstihom bez oslabenia zabezpečenia siete. Takéto riešenie musí umožniť bezpečný prístup ku kritickým zdrojom a zároveň prispôbiť ich požiadavkám celkovej pracovnej sily počnúc prvým dňom.

Tieto riešenia na zabezpečenie kontinuity podnikania musia byť ľahko nasaditeľné a konfigurovateľné, v ideálnom prípade so zero-touch zariadením, aby bol umožnený rýchly prechod na režim vzdialenej pracovnej sily a zároveň sa zachovala úplná viditeľnosť a kontrola zabezpečenia bez ohľadu na prostredie, v ktorom majú byť nasadené. Tým sa zabezpečí, že vaša organizácia dokáže rýchlo reagovať na kritické udalosti s minimálnym dosahom na produktivitu a profit.

Zistite viac o tom, ako udržať kontinuitu podnikania prostredníctvom rozsiahlych, integrovaných a automatizovaných riešení Fortinet Teleworker Solutions.

PANDÉMIA PRINÁŠA REVOLÚCIU DO VZDELÁVANIA

» Na obmedzujúce opatrenia na zamedzenie šírenia koronavírusu reagovali vzdelávacie inštitúcie rôznorodo. Vo všeobecnosti platí, že školy, ktoré majú solídnu vzdelávaciu prax, učitelia, ktorí boli vyškolení na používanie online výučby, a študenti, ktorí majú prístup k internetu a zariadeniam, boli schopní pokračovať vo vyučovanom procese bez väčšieho narušenia. Ostatní sa snažili robiť to najlepšie, čo mohli, v nádeji, že nejakو obstoja v týchto búrlivých časoch.

Vyučovanie pokračovalo, ako to bolo možné, na základe dobrovoľnosti, online výučba sa chápala ako niečo navyše. Mnohí žiaci nemali prístup k počítačom a pripojeniu na internet, učitelia im zadávali úlohy na základe prečítaného materiálu a pod.

Teraz však stojíme zoči-voči problému – to, čo spočiatku vyzeralo ako núdzové opatrenia, tu s nami zostane na dlhý čas, možno aj natrvalo. Odoteraz sa musíme pripraviť na život v takom svete, kde vakcína na COVID-19 bude dlho nedostupná, čo znamená, že veľké množstvo obmedzení, ktoré sme už prežili, sa bude opakovať. Počet žiakov v triede bude dlhodobu obmedzený na polovicu, mnohí žiaci alebo učitelia budú musieť byť izolovaní, účasť na vyučovaní bude nepravidelná a mnohé metodiky, ktoré boli používané predtým, sa už nebudú dať uplatňovať.

Táto zmena bude trvalá: vzdelávacia činnosť sa už nebude uskutočňovať buď osobne, alebo online, ale bude to akási zmes. Budeme nepretržite a plynulo prechádzať od jedného k druhému počas celého študentského života – od základnej školy cez strednú školu až po univerzitu. Inštitúcie, riaditelia, učitelia alebo študenti, ktorí sa nedokážu prispôsobiť, jednoducho nebudú mať v tomto novom scenári miesto.

Nový scenár pritom zahŕňa veľa zmien. Predovšetkým musíme vyriešiť tzv. digitálnu priepasť: musíme pochopiť, že každý, kto má v úmysle získať prístup k vzdelaniu (a v mnohých krajinách sa to považuje za univerzálne právo), musí mať nevyhnutne k dispozícii počítač a internetové

pripojenie s primeranou šírkou pásma. Táto požiadavka dočasne zvýši bariéry v prístupe k vzdelávaniu a inštitúcie a vlády na to budú musieť reagovať prostredníctvom štipendií, grantov, pôžičiek, darov atď.

Po druhé to bude znamenať, že učitelia musia prehodnotiť svoje metodiky a prispôsobiť ich tomuto novému, zmiešanému vzdelávaciemu prostrediu. Nech boli učitelia akikoľvek úspešní v predchádzajúcom prostredí, budú musieť pochopiť, že tie časy sú preč a teraz sa treba pripraviť na nové štandardy. Vyžaduje si to otvorenosť k používaniu nových nástrojov, úpravu učebných osnov, metodík hodnotenia a pochopenie úlohy každého prvku v tomto novom prostredí.

A po tretie vzdelávacie a normatívne inštitúcie musia pochopiť, že v tomto novom kontexte už niektoré spôsoby vyučovania nedávajú zmysel. V online prostredí, kde je neobmedzený prístup k informáciám, stráca význam zameranosť na zapamätanie si vecí. Je nahradené potrebou vedieť, ako vybrať a používať informácie vhodné pre každý kontext. Bude treba prejsť od systémov založených na skúšaní, ktoré podporujú uchovávanie vedomostí, na iné, založené na rozvojových projektoch a úlohách. To znamená koniec učebníc ako jediného zdroja vedomostí a hodín, kde učiteľ „prednesie“ učivo a žiaci si píšú poznámky. Namiesto toho sa uplatní „obrátená“ metodika, kde sa študent zameriava na prípravu materiálu a učiteľ venuje čas interakcii (online alebo osobnej), podrobnejšiemu vysvetleniu alebo zodpovedaniu otázok.

Skupinová práca a aktívna účasť sa stanú základnými prvkami vzdelávania, pretože predstavujú spôsob, ako študenti uplatnia získané vedomosti, keď sa dostanú do sveta. Bude treba vyhodnocovať nielen to, čo študent vie alebo nevie, ale aj to, ako to dokáže použiť na presvedčanie ostatných, na to, aby vyjadril svoj názor v skupine či viedol diskusiu. Hodnotenia typu peer-to-peer sa stanú normou. Namiesto skúšania so známami sa budú používať zložité

systémy hodnotiace aktívnu účasť, prácu na školení, projekty, individuálnu a skupinovú prácu a ďalšie kritériá.

Aké nástroje sa budú používať v novom systéme? Bude ich veľa a budú rozmanité, neustále sa vyvíjajúce. A budeme sa musieť odučiť od všetkého, čo sme doteraz vedeli o vzdelávaní, a to aj online vzdelávaní. Online kurzy, kde sa vedomosti uchovávajú v úložisku, ku ktorému majú študujúci prístup vlastným tempom, dokázali len jednu vec: že 90 až 95 % ľudí ich nedokončí. Je to jasný znak zlyhania tohto spôsobu.

Online výučba nebude znamenať, že študenti sa učia samostatne. Naopak, od učiteľov sa bude vyžadovať viac ako kedykoľvek predtým. Veľa hodín budú tráviť na fórach moderovaním konverzácií a otváraním nových diskusných vlákien. Pritom mnoho analytických funkcií a ďalšie nástroje im umožnia urobiť tieto konverzácie lepšími a hlbšími ako rozhovory tvárou v tvár. Budú mať viac príležitostí na ich prispôbenie a adaptovanie charakteristikám študenta.

Okrem toho sa budeme stretávať s videokonferenčnými nástrojmi, ktoré umožňujú obohatenie obojsmerných interakcií, zdieľanie tabule, okamžité správy. Budeme používať úložiská, virtuálnu realitu, ktorá ponúka pohlcujúce zážitky, simulácie, rôzne typy hier – množstvo funkcií, ktoré sa budú neustále rozvíjať.

Inými slovami, online výučba už nebude iba možnosť. Inštitúcie, ktoré nedokážu ponúknuť kombinovanú metodológiu, ktorá hladko integruje priame a online vyučovanie, budú stále viac zaostávať, až kým jednoducho nezmiznú zo scény. V krátkom čase budú musieť vzdelávacie inštitúcie integrovať núdzové opatrenia do svojho systému ako riešenia schopné poskytnúť efektívne a úplné vzdelávacie skúsenosti. Môže to však výučbe pridať nový rozmer, prispôsobiť ju novému kontextu, urobiť ju pružnejšou a predovšetkým logickejšou.

» ZDROJ: WWW.FORBES.COM

Vizualizér na prednášky

» Zariadenie s kamerou, ktoré premieta obraz plochej predlohy alebo trojrozmerných predmetov, prípadne rôznych demonštrácií a pokusov, nájde uplatnenie nielen v školstve, ale aj vo firmách počas rôznych prednášok a prezentácií. Vizualizér EPSON ELP DC 21 sa dodáva v praktickom puzdre, v ktorom je miesto aj na zdroj, káble, prípadne ďalšie príslušenstvo, takže prednášajúci si ho môže nosiť so sebou.

K dispozícii je otočné rameno s dvoma kĺbmi, takže kamera, ktorá bude najčastejšie snímať predlohu na stole, sa dá nastaviť do požadovanej polohy tak, aby snímala predlohu veľkosti A3 (297 × 420 mm), napríklad mapu či stránku otvorenej knihy, alebo drobný predmet s veľkosťou niekoľko málo centimetrov. Rameno sa môže otáčať o 90 stupňov vertikálne a horizontálne. Ak ho vhodne otočíte, môžete snímať aj tabuľu, nástennú mapu a podobne. V balení nájdete aj redukciu, pomocou ktorej môžete pripojiť kameru vizualizéra

k okuláru mikroskopu. To ešte zvyšuje hodnotu tohto zariadenia pri vyučovaní prírodovedných predmetov.

Kamera umožňuje 12-násobný optický a 10-násobný digitálny zoom. Priblíženie sa nastavuje tlačidlami buď priamo na podstavci kamery, alebo pomocou diaľkového ovládača. Vo väčšine prípadov vystačíte s automatickým zaostrovaním, no pri trojrozmerných predmetoch niekedy treba vybrať rovinu zaostrenia manuálne. V obrube objektívu sú LED diódy na prípadné osvetlenie snímanej scény.

Zariadenie má slot na pamäťovú kartu SD, na ktorú môžete zachytiť statický záber alebo nahráť obraz z kamery. V telese kamery je vstavaný mikrofón, takže videá nahraté na pamäťovú kartu môžu byť aj so zvukom. Prípadne môžete pred prednáškou na pamäťovú kartu nahráť obrázky alebo videá a tie potom kombinovať s obrazom z kamery. Funkcia rozdelenia

obrazovky umožňuje učiteľom predstaviť dva druhy materiálov vedľa seba a zdôrazniť tak prvky výučby, napríklad rast rastlín a zvierat. Zábery nasnímané kamerou vizualizéra sú jasné a majú verné farby a ani zábery zblízka nie sú tvarovo skreslené. Citlivosť snímača je dostatočná, takže väčšinou sa zaobídete bez zapnutia LED diód na osvetlenie scény.

K vizualizéru môžete pripojiť projektor, či už samostatný, alebo zabudovaný v interaktívnej tabuli, prípadne televízor či monitor cez rozhranie HDMI alebo VGA. Na vstup VGA môžete pripojiť počítač a na paneli vizualizéra alebo diaľkovým ovládačom prepínať obraz z počítača alebo kamery. Ak máte počítač s digitálnym výstupom, pripojíte ho cez HDMI na ďalší vstup projektora alebo televízora a zdroj signálu budete prepínať na projekčnom zariadení. Ešte zaujímavejšia je možnosť pripojiť vizualizér k počítaču cez port USB a pomocou dodávaného softvéru vložiť obraz z kamery ako okno, napríklad počas prezentácie. Takto skombinovaný obraz premietate na projektore.

» LUBOSLAV LACKO

PARAMETRE:

■ Senzor CMOS 1/2,7 palca s rozlíšením 1920 × 1080, snímaná plocha: A3 - 297 × 420 mm, rýchlosť snímania max. 30 fps, rozmery: zložené 367 × 122 × 120 mm, v prevádzke 270 × 317 × 447 mm, hmotnosť 2,6 kg

■ Cena: **622 EUR**

Premýšľaš? Ušetríš!

Potrebuje kvalitnú tlačiareň a chcete zároveň aj ušetriť náklady na tlač? Ideálnou voľbou sú tlačiarne EcoTank. Máme výhodné riešenie pre každého.

Prečo tlačiarne EcoTank

extrémne nízke tlačové náklady

3 roky záruky po registrácii

pri vybraných modeloch súčasťou balenia atrament zodpovedajúci 82 náplňiam dlhodobé použitie

široké portfólio produktov formátu A4, A3

na vybraných modeloch ET Pigment Ink (100% odolnosť voči vode, oteru, svetlu)

DOMÁCA TLAČ

FIREMNÁ TLAČ

TLAČ FOTOGRFÍÍ

Tlačiarne EcoTank je iná ako väčšina tlačiarň – namiesto kaziet má veľkú atramentovú nádržku, ktorú možno dopĺňať atramentom z dodaných fľaštičiek. V rámci tlačiarne, ktorú si kúpite máte už k dispozícii atrament až na 3 roky zdarma. Od prvého okamihu tak máte dostatok atramentu pre tlač až 14 000 strán*. Ušetríte tak čas i peniaze, pretože nemusíte často meniť kazety. Inštalácia je jednoduchá a pri dopĺňovaní sa nezašpiníte.

Vyskúšajte a pochopíte, prečo sú tlačiarne EPSON EcoTank prvou voľbou pre 40 miliónov užívateľov po celom svete.

* Uvedené výťažnosti boli stanovené podľa originálnej metodiky spoločnosti Epson na základe tlačovej simulácie testovacích vzorov podľa normy ISO/IEC 24712. Uvedené výťažnosti nevychádzajú z normy ISO/IEC 24711. Uvedené výťažnosti sa môžu líšiť v závislosti od tlačných obrazových materiálov, typu použitého papiera, frekvencie tlače a podmienkach prevádzkového prostredia, ako je napríklad teplota. Pri prvotnom nastavení tlačiarne môže byť využité určité množstvo atramentu na naplnenie trysiek tlačovej hlavy, takže výťažnosť štartovacieho balíčka atramentov môže byť nižšia.

NAJLEPŠIE APLIKÁCIE NA CVIČENIE ZADARMO

» Keď nás pandémie koronavírusu „uväznila“ v domácnostiach, všetci pociťujeme nedostatok pohybu. Existuje však veľa spôsobov, ako zostať aktívnymi aj v bezpečí nášho domova. Jeden z najlepších sú bezplatné aplikácie na cvičenie.

Či už vlastníte smartfón s Androidom, alebo s iOS, k dispozícii je viacero aplikácií dostupných pre obidva mobilné operačné systémy. Musíte len zistiť, ktorá z nich je najvhodnejšia pre váš životný štýl a schopnosti. Výber siaha od jogy pre začiatočníkov cez jednoduché, ale efektívne sedemminútové cvičenia až po 30-dňové cvičebné programy a vysoko intenzívne cvičenia. Stačí si ich stiahnuť a môžete cvičiť svojím vlastným tempom.

Nike Training Club

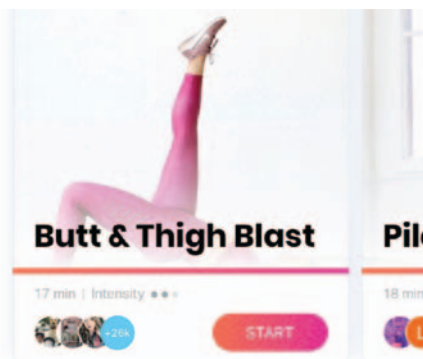
Aplikácia prichádza s 356 cvičeniami, viac ako 185 z nich je skutočne zadarmo a majú virtuálneho trénera. Spočiatku vás to môže zastrašiť, ale keď sa prihlásite na viac cvičení, aplikácia bude sledovať váš pokrok a odporučiť vám personalizovaný výber.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/hiAM>) a Android (<https://lnk.sk/apOX>); ponúka nákupy v aplikácii

FitOn

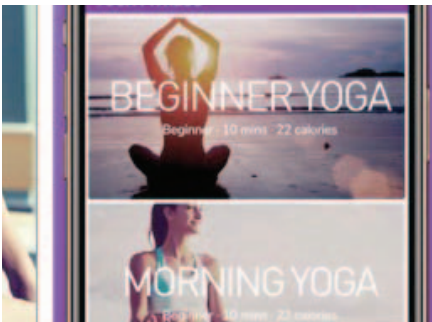
Kto povedal, že osobný tréner vás bude stáť veľa peňazí? Keď si stiahnete FitOn a zadáte svoje ciele (počet tréningov, ktoré by ste chceli vykonať, ideálny čas, oblasti tela, na ktoré sa chcete zamerať, a pod.), aplikácia pre vás vytvorí osobný rozvrh. Môžete si takisto vyhľadať tréningy podľa intenzity alebo dĺžky času a pridať ich do svojho aktuálneho plánu.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/hE59>) a Android (<https://lnk.sk/yB23>); ponúka nákupy v aplikácii

Yoga for Beginners

Chcete zvládnuť z jogy viac ako len detské pozície? Potom je táto aplikácia určená práve pre vás. Zahrňa rôzne lekcie od cvičení pre začiatočníkov až po posilňovanie energie a

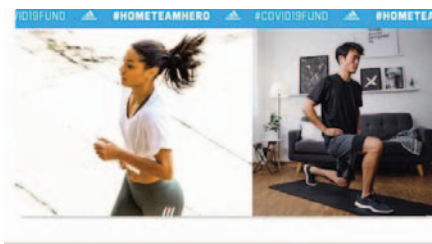

umožní vám sledovať váš rast s každou 7- až 14-minútovou lekciovou, ktorú absolvujete.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/qvwD>) a Android (<https://lnk.sk/iBK4>); obsahuje reklamy

Adidas Training by Runtastic

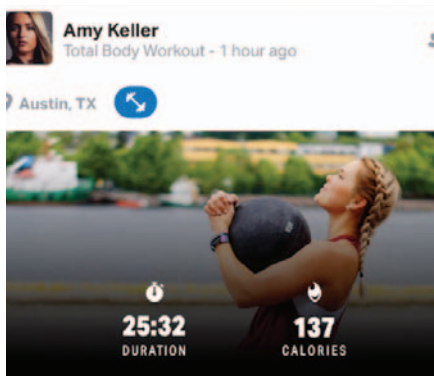
Aplikácia ponúka bezplatne 30 cvičení a 4 tréningové plány. Cvičenia môžete vykonávať sami alebo sa zúčastňovať na kolektívnych aktivitách s priateľmi, ktorí tiež majú aplikáciu nainštalovanú na svojich telefónoch.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/dsHJ>) a Android (<https://lnk.sk/qLW7>); ponúka nákupy v aplikácii

Map My Fitness by Under Armour

Ak už máte svoje osvedčené cvičenia a chcete, aby vás aplikácia sledovala, poslúži vám Map My Fitness. Či už ide o prechádzku

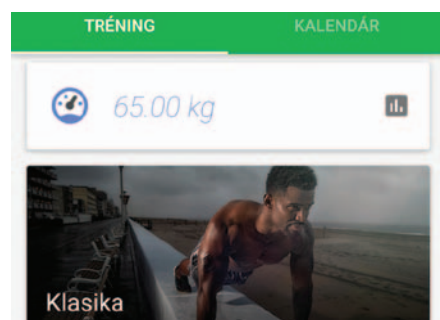

so psom, jogu, kardio, alebo cviky na celé telo, jednoducho si vyberte cvičenie a aplikácia bude sledovať jeho trvanie, vzdialenosť, kalórie a ďalšie.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/bdfS>) a Android (<https://lnk.sk/bkK1>); ponúka nákupy v aplikácii

7 Minute Workout

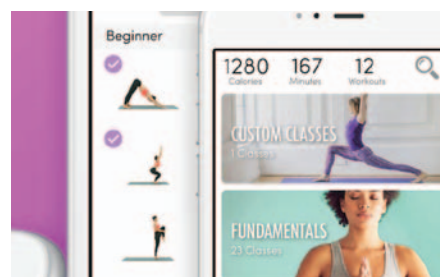
Nedajte sa oklamať názvom aplikácie. Jej 7-minútové cvičenia sú perfektným spôsobom, ako rozhýbať telo, ale nezabudnite, že sú navrhnuté tak, aby za krátky čas dokázali čo najviac.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/dxZ5>) a Android (<https://lnk.sk/gzZ4>); ponúka nákupy v aplikácii

Lotus Yoga & Workout

Ak ste už zvládli jogu pre začiatočníkov a chcete niečo podrobnejšie a náročnejšie, môžete uvažovať o aplikácii Lotus Yoga & Workout. Ponúka až 450 jogových pozícií s opismi ich výhod, ale aj veľa jogových cvičení s cvičiteľom a meditačných cvičení. K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/vQU6>) a Android (<https://lnk.sk/mMR7>); ponúka nákupy v aplikácii

Daily Butt Workout

Od drepov po mostík – v tejto aplikácii nájdete všetko, čo potrebujete na posilnenie

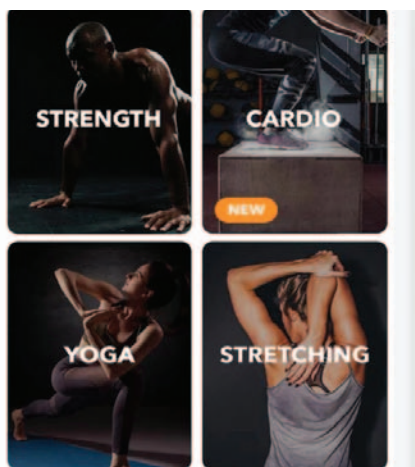

svojich sedacích svalov v rámci rýchlych 5 až 10-minútových cvičení denne.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/zyK2>) a Android (<https://lnk.sk/kvRX>)

Sworlkt

Pre Sworlkt je kľúčová dôslednosť. Bez ohľadu na to, ktorý z troch rôznych typov tréningu (sedacie svaly, brucho, trup) si vyberiete, aplikácia určite uspokojí vaše potreby. Nájdete tu viac ako 400 rôznych videí.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/kszB>) a Android (<https://lnk.sk/mqvH>); ponúka nákupy v aplikácii

Daily Workouts Fitness Trainer

Prvá a druhá úroveň cvičení dostupných v tejto aplikácii sú väčšinou bezplatné. Nájdete tu skvelé tréningy v rozsahu od 10 do 30 minút s rôznym zameraním (ramená, sedacie svaly, celé telo, nohy a kardio).

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/pX26>) a Android (<https://lnk.sk/IDW6>)

Daily Yoga

Daily Yoga je jedna z najpôsobilnejších aplikácií na jogu. Ponúka veľa pozícií, z ktorých si môžete vybrať, personalizovaných trénerov a dokonca aj meditačné kurzy pre ľudí, ktorí sa chcú jednodu-

cho upokojiť a zbaviť stresu. K dispozícii na iOS (<https://lnk.sk/pQV4>) a Android (<https://lnk.sk/CKU4>); ponúka nákupy v aplikácii

8Fit Workouts

Aplikácia sa zameriava na cvičenia, ktoré nevyžadujú nijaké vybavenie. Potrebujete jednoducho seba, svoj telefón a motiváciu. Je to skvelý spôsob, ako začať vytvárať návyk na cvičenie, pretože vám umožní zadať svoje ciele a poskytnúť potrebné pokyny na ich dosiahnutie.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/gwEX>) a Android (<https://lnk.sk/ksAH>); ponúka nákupy v aplikácii

30 Day Squat and Abs Challenge

Aplikácia je určená pre náročnejších. Ponúka 30-dňový tréningový program s rôznymi variantmi drepov a cvikov na posilnenie oblasti brucha.

K dispozícii pre iOS (<https://lnk.sk/fsw2>) a Android (<https://lnk.sk/xDU0>)

» ZDROJ: TEENVOGUE.COM/